Հ. ՏԱՐԻ 1679 ԹՈՒՎԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ՆԱԽԱՍԱՐԴ 4382 — Հ. Տ. 18 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — Ն. Տ. 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1889 — ՀԻՃՐ. 3 ՄՈՒՀԱՄՄԱԴԻՄ 1307 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՌ ԵՒ ԻՄԵ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալատիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه نورادونكيان خانده آرەلك
غزتەسى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան գնահատ.	160
» »	Վեցամեայ »	80
» »	Եռամսեայ »	40
Գաւառաց »	Տարեկան »	200
» »	Վեցամեայ »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան գրանք		56
» »	վեցամեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է
Խմբագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն չեն չարուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Ո–ՒՆԻՒՔԷ, 27 օգոստ. — Պէհրինկայի նեղուցին մէջ ամերիկեան մարտանաւերուն անգլիական նաւերը բռնելէն ծագում առած խնդիրը բարեկամաբար կարգադրուելու վրայ է։

— Զանզիբար, 27. — Զանզիպարի սուլթանին նախարարապետ Պարքաշմար Պոմպայ մեկնեցաւ այսօր։

—Փարիզ, 27. —Զօր. Պուլանժէ հրաւիրեց պուլանժէական մասնախումբը փոփոխել Երեսփոխանութեան պուլանժէական ընտրելեաց ցուցակն, ըստ զեկուցմանց և ուղղութեանց զոր զրկած է մասնախմբին։

—Վիէննա, 27. — Շահն իւր ակադեմիա կենդանագիրը նուիրեց նախարարապետ Թաաֆֆէ կոմսին։

—Պերլին, 27. —Վիլհելմ Կայսր Սև Արծուի առաջ պատուանշանը տուաւ Աւստրիոյ գահաժառանգ Ֆրանց-Ֆերտինանտ Արշիդքսին։

—Փէթերսպուրկ, 27. —Նովոյէ Վրեմյա, յարաճման արտադրութեանց վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ «քանի որ պուլքանեան խնդիրը վերջնապէս չկարգադրի, դէն ի ձեռին խաղաղութեան վիճակն հարկաւոր վիճակ մը պիտի մնայ։»

—Պեռլին, 27. — Ներքին գործոց նախարարը պաշտօնապէս հերքեց որպէս կառավարութեան արտասովոր զինուորական պատրաստութիւններ կատարելուն և պատերազմասէր դիտումներ ածելուն վերաբերեալ զրոյցները։ Պատերազմական նախարարին ձեռք առած միջոցներն համաձայն են ընդհանուր ռազմախրձերու վերաբերեալ կանոնադրութեանց։

—Վիէննա, 27.— Նոյնէ Ֆրայէ Փրէսէ Զարին ի Գերլին մնալուն այցելութեան վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ այս այցելութեամբ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութիւնք ո՛չ պիտի բարւոքին ո՛չ վատթարանան։

—Հռոմ, 25.— Ուսմէրթօ թագաւոր, իւր գահաժառանգ որդին՝ Նափոլիի իշխանն և Պ. Քրիսպի այս երեկոյ Պարի կը սպասուին։ Ումպերթօ թագաւոր, ինչպէս իւր այցելած ամէն քաղաքաց նաեւ Պարիի քաղաքապետութեան յանձնարարեց որ ընդունելութեան համար բնաւ ծախք չընեն։ Բայց քաղաքային իշխանութիւնք այնպէս ըրին որ վեհապետը ջերմագին ընդունելութիւն գտնէ։ Զանազան ընծայներ պիտի մատուցուին Թագաւորին, ի մէջ այլոց արծաթեայ սիկարակալ մը՝ զարդարուած յոյժ նուրբ մանրանկարով մը, որ Երբեակ Նիզակկցութիւնը կը ներկայացնէ։ Մի կողմն առիւծ մը, զօրութեան խորհրդանշան, Իտալիոյ, Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ երից զինանշանաց վերեւ, ու երեք դրօշք միացեալք։ Միւս կողմն Ումպերթօ թագաւորին և Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերաց պատկերները։

ԿԻՊՐՈՍ

Անգլիական կառավարութիւնը Խորհրդարանին ներկայացուց Կապայտ Տետրակ մը՝ Կիպրոսի գործոց վերաբերեալ պաշտօնագրեր պարունակող։

Կը յիշուի թէ Կիպրոսի ժողովրդեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը Լոնտոնի կառավարութեան դիմելով, յայտնած էր թէ կղզւոյն բնակիչք անկարող են իրենց վրայ ծանրացող տրոց դիմանալու։ Կապայտ Տետրակն իրաւունք կուտայ սոյն գանգատին։ Որովհետեւ բացորոշ կը ցուցնէ թէ կղզւոյն մէջ անգլիական վարչութեան հաստատման հետ մի և նոյն ժամանակ հունձքերը քանի մը տարիներ շատ անյաջող արդիւնք տուած են։ Կիպրոսի տրոց վարչութիւնը կը հաստատէ թէ 1872էն ի վեր արմտեաց վրայ մշակներուն շահն 100էն 50 նուազած է։ Տուրքերը դժուարաւ կը հաւաքուին։ Թէեւ առաջուան ճնշումն ի գործ չի դրուիր, բայց դարձեալ հանգամանքներ չեն հաւաքուիր տուրքերը։ Գիւղացիք վաշխառուաց գերին են, որք քիչ քիչ իրենց ձեռքը կ'անցուցեն հողին մեծագոյն մասն, որով Կիպրոսի բնակչաց մեծամասնութիւնը մի քանի տարիէն սուրբ հողի վիճակի մէջ պիտի կենայ։

Այս կացութենէն ահա գանգատած էին կիպրացի պատգամաւորք՝ ի գլուխ ունենալով Երեսից Արքեպիսկոպոսն։ Անգլիոյ գաղթականութեանց նախագահ Լորտ Նորթբրուքի հետ իրենց տեսակցութեան մէջ։ Սրբ Հէլենի Գուբերնատորը, Կիպրոսի կառավարչին, հաստատած է պատգամաւորաց գանգատներուն արդարութիւնն, և կ'ըսուի թէ անգլիական կառավարութիւնն այժմ կը խորհի կարգ մը միջոցներ՝ տուրքերը չափաւորելու և Կիպրացւոց մտահոգութեան կացութեան բարւոքման նպաստելու համար։

ԻՏԱԼԻԱ

Պարիէ կը հեռագրուի թէ Ումպերթօ թագաւոր իւր անձնական դանձէն 20,000 ֆր. տուած է քաղաքին աղքատաց։ Թշուառութիւնը Պարիէ զատ ուրիշ տեղեր ալ կը նեղէ ժողովուրդը։ Թուրինցի Զեղչի Դրամատան և Հռոմայ Տիբերեան Դրամատան մանկութիւնը նախաշաւիղ են սեղանաւորական նորանոր աղէտներու, որք կը վախցուի թէ քիչ ժամանակէն տեղի պիտի ունենան ի Հռոմ, Միլան և Ճենովա։ Լրագրութիւնն հրաւէր կը կարդայ կառավարութեան՝ Դրամատանց օգնութեան հասնիլ, անհաշուելի աղէտներու առաջքն առնելու համար։ Պէաք չէ սակայն մոռնալ թէ երկրական նախարարին թուրինցի ձեռնուն վերադարձէն եւրը տեղի ունեցաւ Զեղչի Դրամատան մանկութիւնը։ Սոյն հաստատութեան վարիչներուն դէմ բուռն զայրոյթ կը տիրէ։ Իւր մանկութեան գլխաւոր պատճառը սա է եղեր թէ 40,000 բաժնեթուղթ ունէր Տիբերեան Դրամատան, որք 14 միլիոն ֆր.ի հանուած են, և այժմ հազիւ հինգ միլիոն ֆր. կ'արժեն։

Հռոմայ մէջ վերջին տարիներս մեծ զարկ տրուած էր շինութեանց։ Ահագին դրամադրութիւններ յատկացած էին ամբողջ փողոցներու շինութեան։ Դրամատունք ամէնք բռնուած էին գործին մէջ և կ'երեւի թէ կարգ մը շինութեանց ի գլուխ չհասնելուն կամ սակաւաւոր հասոյթը չտալուն պատճառաւ, շինութեանց ընկերութիւնք ամէնք սնանկացած են, իրենց հետ մանկացնելով այն դրամական հաստատութիւններն որք մեծաքանակ վարկեր բրած էին ի հաշիւ այս շինութեանց։

ԵԳԻՊՏՈՍ

Անգլիական կառավարութեան հաւանութեամբ, Սրբ Էսկառ Վիսընթի տեղ Թոմիվն եւրոպական խորհրդական անուանեցաւ Պ. Փալմր, անօրէն հաշուակալութեան եգիպտոսի եւրոպական նախարարութեան։ Մինչդեռ վերապահութեամբ զրոյց մը կը յիշէ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնն առարկութիւններ ըներ է Սրբ Էսկառ Վիսընթի Օսմանեան Կայսր. Պոնքային Տնօրէն անուանելուն վրայ։

ՆԱՒԱՐԼՏՅԻՆ ՇՈՒՔ

Պարսկաստանի Վեհապետը Վիեննայէ Փեշթա կ'երթայ, ընկերակցութեամբ Վոնմ. Նարիմոն Խանի։ Հանդիպելու մայրաքաղաքին մէջ ան չբնակ ունենալու համար։

ՀԱՊԵՇԹ ԳԵՏՍԱԼԻՈ

Իտալիոյ լրագիրք հետաքրքիր տեղեկութիւններ կուտան Շօայի Մենելիք թագաւորին կողմէ յիտալիա զրկուած դեսպանութեան վրայ։

Այս դեսպանութեան գլուխն է Մաքոնէն, դեսպան և արքայազուն իշխան, որուն կ'ընկերանան իւր թիկնապահ, հինգ սպայք Շօայի բանակին, խոպոպ քահանայ մը, և 31 զինուորք և սպասաւորք։ Շօայի դեսպանութիւնն երրեք ծով չէր տեսած։ Զէյլայի ծովերն հասնելուն, այնչափ ապշեցաւ մնաց որ ժամանակ մը պէտք եղաւ դեսպանութեան անդամներն համոզելու որ նաւ նստին։ Թէեւ Շօայիք խորթափանց ժողովուրդ են, բայց դեսպանութեան անդամք երբեք չկրցան հեռաւորութեան դաղափարն ըմբռնել, հակառակ թարգմանին երկար բացատրութեանց։ Հապէշական հեռաւորութեանց համապատասխան հեռաւորութեան մը խօսքը ըսելուն պէս գլուխին կ'երերցնէին խնդալով, և անկնար է կ'ըսէր։ Իրենց այնպէս կը թուէր թէ չէին շարժեր։ Թաղայ իտալեան մարտանաւուն ճոխապարապտութիւնը մանաւանդ շատ անհասկնալի թուեցաւ իրենց։ Նաւուն ամէն ծակ ու ծուկը պտրտեցան նայեցան։ Ծովախոտ ահագին կերպիւ տառապեցան։ Քահանայն մանաւանդ երդում բրաւ թէ պատրաստ է երեք տարի ճամբայ քալել Շօա վերադառնալու համար, բայց «ցամաքի ճամփով» կ'ուզէ վերադառնալ։ Անկարելի եղաւ հասկցել զինք թէ անհնար է այս բան։ Քահանայն եւս շատ տառապեցաւ։ Շօայիք նաւարկութեան առջի երիս օրերն հաստատակաց տեղանք նստան շրգենաւուն մէջ։ բայց եւրոպական սովորութեանց հաճեցան ճաշելու այնչափ նեղութիւն քաշեցին, որ յետոյ զատ տեղան դրուեցաւ իրենց համար, մանաւանդ որ նոյն պահուն հնդեւասանօրեայ ծոմ մ'ըսկսան։ ըստ հապէշական ասոնցոյցի։ Մինչ, հաւակիմ և իւղոտ բան չէին կրնար ուտել, և իրենց տիրիկան կերակուրնեւ-ցով շատացան։ Շօայիք, երբ առաջին անգամ տեսան զնեմոլի, ուրախութենէն ցասկրտեցին։ Անչափ լսեր տեսնելով, կը հարցունէին թէ այս կէա Նափոլի՞ է, և քիչ մ'ետքին՝ այն կէա Նափոլի՞ է։ Թագաւորութեան մը չափ մեծ և ընդարձակ երեւցաւ Նափոլի։ Բայց դեսպանութեան անդամք զիգոն են Նափոլիցի ժողովրդէն, որ ամենուրեք անզգոյշ և նոյնիսկ անպատկառ հեռաքրքրութեամբ մը կը հարցնէ զիրենք, երբեմն ալ թշնամական ցոյցերով։ զի տգէտ ժողովուրդը Շօայիները կը համարի բուն Հապէշներ ու բիտալեան զօրաց դէմ պատերազմած են։ Շօայոց նիկար և ագեղ դէմքերն ալ նպաստ տպաւորութիւն ըրին Իտալացւոց մէջ։ Իշխան Մաքոնէնի հետեւորդներէն մին կը գանգատէր ընելով թէ «Մեր երկրին մէջ ժողովուրդն օտարաց եռեւէն չի վազեր, ազազակներով չի ճանճրացներ զանոնք, և Աստուծոյ պատուոյն մը վերարկուին ձեռք չի զպցներ», մինչ Մենելիք թագաւորին խոստմնահայր Միխայէլ քահանային քաղաքէն քաշեցին խոպոպի արեւոյթ։ Շօայիք պատրաստուած Արմենթրանի Մեղանօթի գործարանն ի Փոնտոլս, զինագործարանն ի Թոռոլ - Անտոնիոմթա և Գասթելլամարէի աւարանն Իտալիոյ ուրիշ զինագործական հաստատութիւններն ալ ցոյց պիտի արուին Իտալիոյ թագաւորութեան այս նորագոյն դաշնակցաց։

Շօայիք Ումպերթօ թագաւորին ընծայերած են փղի սակայներ, կենդանի փիղ՝ զեղեցիկ մորթեր, ասեղներու եւ վարերու, հապէշական թանկագին զէնքեր, նժոյգներ, եւն։

ԳԻՆԵՆԻՆԻԹԻՒՆ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ

Թուրքիոյ զինեները վերջին տարիներս Եւրոպոյ մէջ մեծ կարեւորութիւն ստացան։ Մայրաքաղաքիս անգլիական հիւպատոս Պ. Ռէնէ անգիտիր մ'ուղղելով առ Լորտ Սալիսբրի, կ'ըսէ թէ որթալուիծին (ֆիլոքսերա) ի Ֆրանսա գործած աւերմունք կարեւորութիւն տուած էին նոր տեսակ գինիներու։ Ասոնց մէջ երեւելի տեղ մը կը բռնեն Թուրքիոյ գինիները։ «Գինեգործութիւնն ի Թուրքիա նշանաւոր յառաջդիմութիւն ըրաւ վերջին տարիներս։ Այս գինիներ Ֆրանսայի վաճառականաց քով համարում գտած են իրենց թանձրութեան, խորանկ գոյնին և ալքոհոլական զօրութեան պատճառաւ, որով քաջայարմար են բաղադրելու Ֆրանսական գինիներու հետ, որք այս յատկութիւնները չունին նոյնչափ։ Ադրիանուպոլսոյ նահանգին մէջ Գըզդ-Գիլիսէէն և Մարմարայի եզերաց վրայ Միրիօֆիթոյէ և Տարբնոյէ մեծագոյն քանակութեամբ գինի կը զրկուի Ֆրանսա։ Տարբնա, Նիկոմիդիոյ ծովածոցին հիւսիսային ծայրը, գինեւէա անզուգական գաւառ մ'է, օդին գեղեցկութեան, հաղին բարեբերութեան և գրեց գեղաշնորհութեան շնորհիւ։ Այս հանգամանքներ Կ. Պոլիս բնակող Եւրոպացւոց ամենց ուշադրութիւնը գրաւեցին, որք 18 տարի յառաջ ֆրանսական որթեր անկեցին հոն և յաջողագոյն արդիւնք հեռք բերին։ 1886—87 տարւոյն մէջ արտածեալ հասարակ տեղական գինւոյն արժէքն էր 275,000 անգլ. ոսկի, հարիւր լիտրը մէջին հաշուով 33 ֆրանքէն, և 1887—88 ին 20 միլիոն 308,521 լիտր, հարիւր լիտրն 31 ֆրանքէն։ Բոլոր այս տարանք Ֆրանսա փոխադրեցաւ, ուր Թուրքիոյ գինիներուն դատած գիներն ապացոյց են թէ ասոնք ուրիշ երկիրներէ Ֆրանսա մուծեալ գինիներէն աւելի յարգի կը նկատուին։ Եւ իրօք, Թուրքիոյ գինիները, թէեւ հիւսիսեան և գինեշինութեան նոր մեթոտներէն մեծապէս կը զանուին, բայց շատ դերազանց են հարաւային Ֆրանսայի հասարակ գինիներէն։ ապա թէ ոչ՝ Ֆրանսայի վաճառականք և Կ. Պոլիս տեղական գինիները չէին գներ՝ կը բերեն վճարելով այն գիներուն որովք Ֆրանսական գինիներ կրնան գնել ի Մոնպելիէ, Սէթ և Փերպինեան։ Այս իրողութիւն արժանի է անգլիացի վաճառականաց ուշադրութեան։ Որովհետեւ Ֆրանսայի այդ եղանակը կը պահանջուի Իտալիոյ և Յունաստանի գինիներուն հետ նաեւ Թուրքիոյ գինիներուն վրայ պաշտպանողական ծանր մաքսեր դնել։ Ասոր հետեւանքը պիտի լինի աւելի եւս զեղչել Ֆրանսական գինիներուն Անգլիա ներածումն։»

Անգլիացի հիւպատոսը կը նկարագրէ Էրէնքէոյ, ուր կը գտնուին լուսադոյն այդ գինիներն որոց արտադրութիւնք ամենէն աւելի հաւնուած են։ Էրէնքէոյ հարաւային օդ կը վայելէ, և հողն 200 կամ 300 ոսք բարձրութենէ տակաւ կը խոնարհի դէպ ի ծովվեզր։ Կարմրագոյն է հողն, որ կ'պարունակէ երկաթ, կամ և կիր միանգամայն, և հողին տակը գտնուող ժայռերն առատապէս կրայրն են։ Հողին խորութիւնն է երեք-չորս ոսք, ուրեք ուրեք աւելի, և բարեբերութիւնն այն տարեմուտ է որ որթերը տակաւ երբեմն տարիէն հինգ-վեց տարւոյ մէջ արդէն կ'ածին ու կը խոշորնան շատ անգամ, փոխանակ խաղող տալու։ Այս կողմերը լուսադոյն գինիներ կը պատրաստուին, կ'ըսէ Պ. Ռէնէ, 18 տարի առաջ նեղմուծեալ ֆրանսական որթերէն, և մինչդեռ են երկու Գերմանք, երեք Անգլիացիք և երկու կամ երեք բնիկներ։ Բոլոր այդ գիներուն տարածութիւնն հարիւր անգլ. կոլէ աւելի չէ, ուր կան 500 հազար որթեր, որք լաւ տարիներու մէջ իրր 50,000 կալսն կ'արտադրեն։ Բնիկ գինիներէն զատ կը պատրաստուին նաեւ եւրոպական գինիներ, եւրոպական որթերէ, ինչպէս Մէլոռ, Պուլիսոնը, Էրմիթաժ, Պոժոլէ, Թոքայ։ Ասոնք աւելի պայծառ և գեղեցիկ գոյն, թանձրութիւն և ալքոհոլական զօրութիւն ունին քան Ֆրանսայի նոյն տեսակ գինիներն, որոց կը հաւասարին քաղցրահամութեամբ, վարիկութեամբ և երկար ժամանակ դիմանալու յատկութեամբ։ 12էն 13 աստիճան բացարձակ ալքոհոլ կը պարունակեն, որով պէտք չունին յաւելուած բաղադրութեանց։ Այս գինիներ մեծապէս գնահատուած են ուր որ ճանչուած են, և մշակութիւնն աւելի կը տարածուէր եթէ քանի մը տարիէ հետէ որթալուիճ չերեւէր այն կողմի տեղական այգիներու մէջ։ Թէեւ որթալուիճը Թուրքիոյ որթերն այնչափ շատով չի փճացներ, և թէպէտ ծիրեպանք ամերիկեան վայրի որթիր պատրաստած են՝ վարակեալ որթերուն տեղ տնկելու համար երբ պէտք լինի։ բայց քանի որ այս որթալուիճի վախը կայ, նոր այդիներ տնկելու համար մեծ փութաջանութիւն ցոյց չի տրուիր, մինչեւ որ հասկցուի թէ տեղական այդիները մինչեւ ո՛ր ասաստիճան կարող են դէմ դնել այս նոր թշնամւոյն։»

Պ. Ռէնէի այս դիտողութիւնք ուշադրութիւն կը հրաւիրեն կարեւոր արհեստի մը վրայ որ մեծ ապագայ ունի Թուրքիոյ մէջ, և մերազնէից համար եւս շահու նոր աղբիւր մը կրնայ լինել։ Նոյն այն այդիներուն մէջ զորս Պ. Ռէնէ կը յիշէ, Հայ մը, Յակոբ էֆ. Սուքիասեան, մեծ յաջողութեամբ կը պատրաստէ այլ և այլ տեսակ տեղական գինիներ, որք փափկաճաշակներուն քով մեծ յարգ գտած են արդէն, և Կ. Պոլսոյ հայկական լուսադոյն տեղանեաց վրայ կ'երեւին միշտ։ Ուրեմն, Անգլիացիներու և Գերմաններու միայն տրուած չէ շահագործել Էրէնքէոյի և Տարբնայի այդ գիներն։ Եթէ Հայ մը, մեծ դրամագլուխ չունենալով հանդերձ, կարող է այս այդ գիներէն բնիկ գիներ պատրաստել, ինչո՞ւ կարելի չէ ընել ի ձեռն «Գինեշինութեան Հայ Ընկերութեան» մը։ Այս գաղափարը կը ներկայացնենք մեր հարուստ դաստուն ուշադրութեան։ զի եթէ մերազնեայք անփոյթ դառնուին, այս մեծ ձեռնարկութեան մէջ եւս բոլոր շահն անշուշտ օտարազգիք պիտի իւրացնեն քիչ առնէն։

Կ. Պոլսոյ մէջ հայ տարրէ այսպիսի ընկերութեան մը կազմութիւնը կրնայ օրինակ լինել դաւառներու մէջ եւս նմանօրինակ ձեռնարկութեանց։ զի Փոքր Ասիոյ շատ մը գաւառք կ'արտադրեն ընտիր խաղող, յորմէ ընտրելագոյն գիներ կրնային պատրաստուիլ եթէ տեղացիք վաճառականութեան համար գինի շինելու արհեստն և դրամագլուխն ունենային։ Ագրիանուպոլսոյ և Թարգանէլի մէջ հայ անհատից ոմանց ձեռամբ գինւոյ յաջող պատրաստութիւնք ապացուցած են թէ գաւառացի Հայոց համար եւս շահու նոր աղբիւր մը կրնայ լինել գինեշինութիւնը։ Մեր ուսումնասէր երիտասարդաց համար ալ նոր ասպարէզ մը կրնայ հայթայթել գինեշինու-

---

(28)

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԻՔԻ

ԼՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԱՆԻԾԵԱԼ ՊԱՆԴՈԿԸ

ՄԱՍԸՆ ԱՌԱՋԻՆ
ՄԱՀՈՅՈՒ ԺԱՌԱՆԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

—Սիրելի վարպետ, ես դաղափար մը ունիմ։

—Ի՞նչ, հարցուց ծագոպ։

—Մորթս վտանգի ենթարկելով, կ'ուզեմ հակառակորդս ծակել։ զիս վիրաւորելու առիթ պիտի տամ իրեն և իր հարուածը պիտի ստանամ։ բայց ես ալ հարուած մը պիտի տամ իրեն։

Ծագոպ կը ճանչնար Արմանը։ բոլորովին համակիր էր նմա։

—Տղա, ըսաւ, ուրիշ մը գաղափարդ ես պիտի դարձնէր զքեզ։ ես կը հաւանիմ գաղափարիդ։ պառոն Եաւիշ այդ կերպով միայն կրնայ բռնուիլ։ Ընդունեցայ գաղափարդ։

Ամէն մարդու հետ դուրեղելով կը խօսէր։

—Շա՛տ լաւ, ըսաւ Արման։

—Իմ հրահանգներուս հետեւելով, շարունակեց ծագոպ, սուրդ միշտ յառաջ և սպառնալից բռնելով, պիտի վախնայ վիրաւորուելէ և առթի մը պիտի սպասէ սուրդ վրայէն սահելու և քեզի դպչելու համար։ Այն ատեն պէտք է փորձութիւն տալ իրեն որ բոլոր ուժովն յառաջ մղուի։ Ուստ պիտի ներկայացնես իրեն և առջիդ բաց պիտի գտնես իր կուրծքը։ Հիմակ ցոյց պիտի տամ քեզ զայս։

Այս նոր և վերջին դասը տուեց ծամուկս։ ծագոպ յայտարարեց թէ գոհ մը նացած էր։

—Տղա, ըսաւ, եթէ պառոնին սուրը մայրերակի մը հանդիպի, կը մեռնիս։ եթէ ուսիդ վրայէն սահելով, կուրծքդ մոնէ երկու կողերու մէջտեղ, նորին կը մեռնիս։ բայց ինքզինքդ լաւ բռնելով, դիմացինդ մեռցնելու մխիթարութիւնը կ'ունենաս։ Հարիւրին քսան բաղդ ունիս չսպաննուելու։ Բա՛ղ եղիր։

Արման կառքին մէջ նեստուեցաւ և ըսաւ կառավարին.

—Յոդնած եմ։ Երկու ժամ պտտցուր զիս ուր որ կ'ուզես։ այս միջոցին պիտի քնանամ և հանգստանամ։ Յետոյ տար զիս տոքթոր Ֆավէլի տունը, ի Նէյլեի։

Հասցէն տուաւ։ կառապանը խղճի մը տաք կատարեց իր հրահանգները։ ժամ երկուքին Արման տոքթորին դրան առաջ կը հասնէր։

Է

ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

Ֆէրնանտ գիտէր թէ Արման պիտի գար տունէն առնուլ տոքթորն։ անձկանօք կ'սպասէր։ կանանց սովորական նրբամտութեամբ, ամէն բան կարգադրած էր կարեւորելու համար ժիայնակ տեսնուիլ։ նոր հետ, քանի մը բառ փոխանակելու համար։ Սէրն արագ կ'ընթանայ։ Անոնք որ, իրենց կենաց մէջ, տրիսի մը ունեցած են, գիտեն թէ ուրան ինչ շուտ կը գըրաւուի։ երբ զիրար սիրելու համար ստեղծուած երկու էակներ միմեանց կը հանդիպին, համակրութիւնը քանի մը ժամուան մէջ կը մեծնայ, կը զօրանայ և բոլոր էութիւնը կը գրաւէ։

Ֆէրնանտ հպատակած էր այդ օրէնքին։ Բոլորը գիշերը տանջուած էր անհանգստութենէ։ հալիւ քնացած էր, եւ մերթ երազած թէ Արման վիրաւորուած էր մահացու կերպիւ, եւ մերթ թէ անհաւատարիմ էր եւ կը մառնար զինքը։ Երկիւղը պաշարեց զինքը։ Բաւ ինքնին թէ չպիտէն աւելի խոստովանութիւն ըրած էր, թէ այդ երիտասարդը, զոր հազիւ կը ճանչնար, չէր կրնար այնչափ շուտ սիրահարուած ըլլալ։ յետոյ խորհեցաւ որ խառնակ կեանք մը կը վարէր նա և կարելի չէր ըսելի բան մը ապասել այդ շուկասէն։ Ուստի եւ տենդագրգիռ կը շրջէր իր խնամակալին պարտիզին մէջ, զանգակի իւրաքանչիւր հարուածէն վրդովելով։

Տոքթորը գիտուն մարդ էր։ Մայր մը պիտի նշմարէր Ֆէրնանտի վիճակը։ Ֆավէլ բան մը չնշմարեց, եթէ ոչ թէ իր սանն այդ օր կը հետեւէր իր պատուէրներուն։ միշտ կը յանձնարարէր նմա շարժել։

Ժամ երկուքին մօտ, Ֆէրնանտ հասկցաւ թէ Արմանի գալստեան ժամը կը մերձենար եւ ընդհուպ պիտի ժամանէր։

Երգումի ըրաւ ցուրտ եւ զգուշաւոր երեւնալու։ կը վախնար որ չափազանց գորովալի եղած է։ Ցանկարծ զանգակը թրթռաց։ դռնապանուհին բացաւ։ Ի՞նքն էր։ . . .

Ի տես նորին Ֆէրնանտ զգաց որ իր բոլոր որոշումներն յօդս կը ցնդէին։ ուրախութենէն սարսռաց։ Նորա դէմքն այնչափ անկեղծ գտաւ, նայուածքն այնքան սիրատարփ, որ իր բոլոր կասկածներն անհետացան։ ժպիտն եւ դողմահար, սպասեց նմա։ Երիտասարդն եկաւ ողջունել զնա։ Ֆէրնանտի վիճակին աչքին զարկաւ։

—Տառապեր էք, ըսաւ շնորհակալեմ։ բայց արիացիք։

—Արժանի չեմ այդ շնորհակալութեան։

—Բանի մը ժամէն արդէն ամէն բան պիտի աւարտի, եւ կա՛մ պիտի մեռնիմ այն գերագոյն մխիթարութեամբ թէ ձեզի հանդ եղած եմ եւ կա՛մ պիտի ապրիմ՝ անձս ձեզ նուիրելու համար առ յաւէտ։

—Առ յաւէ՛տ, ըսաւ։

—Իմ խօսքիս վրայ տարակուսելու թշնամանքը մի՛ ընէք ինձ, ըսաւ Արման այնպիսի շեշտով մը, որ համոզեց Ֆէրնանտի հոգին։

—Բայց, մտմնջեց մանկամարդ աղջիկը, կ'ըսան թէ այրերն անհաւատարիմ են։

—Ո՞վ կ'ըսէ։ Այս, անշուշտ, մարդ մը որ պատշաճից ամուսնութիւն մը կատարած է, ամուսնանալով օրիորդ այս ինչին հետ իր օժտին պատճառաւ, այո, այդ մարդը բնաւ հաւատարիմ չպիտի ըլլայ։ բայց ես, եթէ անբուր երջանկութիւնն ունենամ ամուսնին ըլլալու հնոյ մը զոր ամէն մարդ դիցուհի հռչակած է, բոլորովին իրը պիտի ըլլամ։

—Ճշմարիտ։

Ու կը ժպտէր։ վստահութիւնը տիրած էր իր սրտին։

—Ալ չէ՞ք տարակուսիր, ըսաւ երիտասարդը։

Մանկամարդ աղջիկը, տանելով զնա ծառուղւոյն մէկ ստուերամած անկիւնն, ըսաւ նմա մեծ զարմանութեամբ։

—Մեր գտնուած պարագայից մէջ շատ բան արտօնուած է մեզի։ կը յանդգնիմ երդում ընելու որ ձերն եմ առ յաւէտ։ կ'ուզէ՞ք որ մեր անցուցանելիք փորձութեան ժամէն առաջ, նշանուինք իրարու։

Իր ճակատը կարկառեց նմա սրբութեամբ։ ժպիտն, լուրջ ու տխուր էր։ երիտասարդն համբոյր մը դրաւ անդ։ Ֆէրնանտ ծիրանին պէս կարմրեցաւ։

—Ֆէրնանտ, ըսաւ Արման, այսօրէն սկսեալ ա՛լ իրաւունք չունիք իմ վրայ տարակուսելու։

—Կը հաւատամ ձեզ։ Ձեզ կը վստահիմ երջանկութիւնս և պատիւս։

Արման հրճուանաց մէջ էր։

—Եկէք, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը։ Տոքթորը կը զարմանայ անշուշտ զմեզ չը տեսնելով։

Արման հետեւեցաւ ծաղիսոմի աղջկան, որ առաջնորդեց զնա մինչեւ տունը, ծառայ զնա և քաշուեցաւ գնաց։ Ֆավէլ ընդունեց Արմանն իր աշխատութեան սենեկին մէջ։

—Դո՞ւք էք, ըսաւ տոքթորը։ Այսօրուան համար է, այնպէս չէ՞։

—Ժամադրութիւնը ժամ երեքին որոշուած է, ըսաւ Արման, ժամ կդզէն մէջ։

—Ասկից երկու քսալ է։

Զանգակն հնչեցուց։

—Կառքը լծել տուէք, ըսաւ իր սպասաւորին։ Այս տուփն ալ կառքին մէջ դնել տուէք։

Ամէնէն աւելի կնճռոտ գործողութեանց համար հարկ եղած գործիքներն եւ դեղերը կային անդ։ Ֆավէլ զգուշութիւններ ձեռք կ'առնուր։

Սպասաւորը դարձաւ եւ ըսաւ.

—Պառոնին կառքը լծուած է։

—Մեկնինք, ըսաւ Ֆավէլ։

Բայց սենեակէն դուրս ելնելէ առաջ մտքը փոխեց եւ ըսաւ սպասաւորին.

—Թող ըսեն օրիորդ Ֆէրնանտի թէ իրեն հետ խօսիլ կ'ուզեմ։

Եւ առ Արման.

—Սանս ձեզի պարտական է իր կեանքը, սիրելիս։ Պէաք է որ բարի յաջողութիւն մաղթէ ձեզ։ Արաբները կ'ըսեն որ երջանկութիւն կուտայ այս բանս։

Ֆէրնանտ ներս մտաւ։

—Աւասիկ, սիրունիկս, ըսաւ նմա Ֆավէլ, երիտասարդ մը որուն շատ բան կը պարտիք։ խորհեցայ որ կ'ուզես ցտեսութիւն ըսել իրեն։

Ֆէրնանտ կ'զդար որ արցունքներ կը փղփղային աչացը մէջ, եւ պիտի հեծկըլտար։ Ֆավէլ, որ միշտ խիստ էր, ուզեց խանդաղատանաց տեսարանի մը առաջքն առնուլ։

—Դո՞ւք էք, ըսաւ տոքթորը։ Այսօրուան համար է, այնպէս չէ՞։

—Ժամադրութիւնը ժամ երեքին որոշուած է, ըսաւ Արման, ժամ կդզէն մէջ։

—Ասկից երկու քսալ է։

Զանգակն հնչեցուց։

—Կառքը լծել տուէք, ըսաւ իր սպասաւորին։ Այս տուփն ալ կառքին մէջ դնել տուէք։

Ամէնէն աւելի կնճռոտ գործողութեանց համար հարկ եղած գործիքներն եւ դեղերը կային անդ։ Ֆավէլ զգուշութիւններ ձեռք կ'առնուր։

Սպասաւորը դարձաւ եւ ըսաւ.

—Պառոնին կառքը լծուած է։

—Մեկնինք, ըսաւ Ֆավէլ։

Բայց սենեակէն դուրս ելնելէ առաջ միտքը փոխեց եւ ըսաւ սպասաւորին.

—Թող ըսեն օրիորդ Ֆէրնանտի թէ իրեն հետ խօսիլ կ'ուզեմ։

Եւ առ Արման.

—Սանս ձեզի պարտական է իր կեանքը, սիրելիս։ Պէաք է որ բարի յաջողութիւն մաղթէ ձեզ։ Արաբները կ'ըսեն որ երջանկութիւն կուտայ այս բանս։

Ֆէրնանտ ներս մտաւ։

—Աւասիկ, սիրունիկս, ըսաւ նմա Ֆավէլ, երիտասարդ մը որուն շատ բան կը պարտիք։ խորհեցայ որ կ'ուզես ցտեսութիւն ըսել իրեն։

Ֆէրնանտ կ'զդար որ արցունքներ կը փղփղային աչացը մէջ, եւ պիտի հեծկըլտար։ Ֆավէլ, որ միշտ խիստ էր, ուզեց խանդաղատանաց տեսարանի մը առաջքն առնուլ։

(Շարունակի)

թիւնն՝ իբրեւ վերջին ծայր կատարելութեան հասած եւրոպական արհեստ մը։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՄԵՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրին, 25 օգոստ.—Զեղչի Դրամատան վճռմանց դադարումն որ երէկ տեղի ունեցաւ՝ ահ ու սարսափ ձգեց հրապարակին վրայ։ Ամէն սեղանաւորական ընկերութեանց դրամակները պաշարուած են աւանդատուաց կողմէ։ Կը գուշակուի թէ վաղն, երկուշաբթի, ամենուրեք հարկ պիտի լինի եւ տալ հասարակութեան դրամը։ Զի հասարակութեան անվստահութիւնն այնչափ աւելի մեծ է այժմ որչափ աներկբայելի էր այս Դրամատան հաստատուն վիճակը, մինչեւ որ իւր բաժինք 90 ֆր.ի ինկան։ Տագնապն յոյժ կը սաստկանայ, և կը գուշակուի թէ պիտի ընդարձակի։ Կառավարութիւնը դարման չկրնալով դտնել այս տնտեսական անձուկ վիճակին, ամէն ժամանակէ աւելի պիտի փորձուի արտաքին քաղաքական զբաղումներ յարուցանելու։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովն ի նիստ դումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան ընդնախագահութեամբ Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր և ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոսի։

Ժողովոյ դեր-ատենապետ Գեր. Սիմէոն արքեպիսկոպոս հրաժարած լինելով, դիւանի վերակազմութեան ձեռնարկուեցաւ քուէարկութեամբ որ հետեւեալ արդիւնքը տուաւ։

Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Ա. Ադենաղէս
» Գարեգին եպիսկոպոս Բ. »
Արժ. Յովհաննէս վրդպ. Աբշարունի Ա. Ատենադպիր
» Տ. Սահակ Ս. քհնյ. Տ. Սարգսեան Բ. »

Ժողովն իւր կարգած յանձնաժողովին կողմէ տեղեկագրեալ 45ի չափ մասնաւոր և այլ և այլ ինդիրներ տրնօրինեց, և ի մէջի այլոց Կարնոյ վիճակին համար առաջնորդական ընտրելեաց ցանկ մը պատրաստեց նոյն վիճակին համար։

Նիկոմիդիոյ Գլխոն գիւղացի մէկ քանի ազգային երեկ կրօնական ժողովոյ ներկայանալով բողոքեցին այն բռնի ամուսնութեան դէպքին համար զոր պատմած էինք երեկ։ Ժողովը պատասխանեց թէ կրկին անգամ պիտի գրուի Նիկոմիդիոյ առաջնորդութեան։

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի տեսուչը, Մինաս Չերազ էֆէնտի, իւր վերջին ուղեւորութենէն վերադարձած օրն իսկ իւր պաշտօնին դլուխն անցնելով, վարժարանին աչակերտելու համար ներկայացող ուսանողաց արձանագրութիւնն սկսած է կատարել։ Առաջին օրն (չորեքշաբթի) արձանագրուած ընտրելեաց թիւը մօտեցած է 30ի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՕԳՏՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կրօնական Ժողովոյ

Մամբէ վրդպ. Պէնկլեան ըմբոստանալով որոշման Կրօնական Ժողովոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան և հրամանի Ամէն. Ս. Պատրիարք Հօր և չհնազանդելով երթալ ուր որ հրամայեցաւ իրեն երթալ, հարկ եղած է յայտարարել թէ յիշեալ վարդապետն մայրաքաղաքիս որ եւ է եկեղեցեաց մէջ վերար ու փիլոն կրելու և պաշտօն վարելու արտօնութիւն չունի։

Ի Պատրիարքարանի Հայոց
17 օգոստոս 1889
(Կնչ. Ազգ. Պատրիարքարանէ)

ԵՂԻՆԳԱՐԱՆԻ ԿԸ ԳՐԷՆ մեզ.

Երկուշաբթի օր շքով կատարեցաւ Մեշտուճեան երկսեռ վարժարանի մրցանակաց և վիայականաց բաշխման հանդէսն ընդ նախագահութեամբ Տ. Մելքիսեդեկ Ս. Արքեպիսկոպոսի և ի ներկայութեան Արժ. Վահան վ. Յակոբեանի և մի քանի եկեղեցականաց և ընտրելագոյն երկսեռ խուռն բազմութեան։

Հանդէսն տեղի ունեցաւ վարժարանին ընդարձակ սրահին մէջ որ չքեղազարդուած էր սանուց ճաշակաւոր գծագրութիւններով։ Վեհափառ Սուլթանի գեղեցիկ նկարն դասնեայ մի գեղահիւս պսակով շրջապատեալ սրահին ճակատն զետեղեալ էր և որոյ հանդէպ կը տեսնուէր «Կեցցէ՛ Սուլթան Համիտ» վերտառութիւնն կարմրագոյն սնդուսի վրայ Օսմ. դրօշակներով զարդարեալ։

Հանդէսը բացաւ Նախագահ Սրբազանն «Հայր մեր»ի որոյ յաջորդեց Համիտի քայլերգն։ Ապա Սանուց կողմանէ երգուեցան այլ եւ այլ երգեր ընդ որս Միհրան էֆ. Ճէրահեանի առ Վեհ. Սուլթանն նուիրեալ նոր մաղթանքը։

Տեղեկագիրն կարդացուեցաւ վարժարանին դեր-տնօրէնին կողմանէ որ յատուկ ոճով ցոյց կուտար վարժարանին մանկավարժական ուղղութիւնը, շնորհակալիք կը յայտնէր վարժարանին շրջեբատաս ուսուցչաց և ի վեր կը հանէր այն մասնաւոր հոգածութիւնն որ կը տարուի աշակերտաց ընակիր բարոյականին և իրական յառաջդիմութեան։ Ապա սանուց և սանուհեաց կողմանէ կարդացուեցան հայատաճ. ֆրանս. և անգլ. բանախօսութիւններ։

Սանուհեաց ասեղնագործութիւնք և ձեռագործք, որք մասնաւոր սրահի մը մէջ ի տես դրուած էին, հանդիսականաց ուշադրութեան առարկայ եղան։

Նախագահ Սրբազան Հայրը գեղեցիկ բանախօսութեամբ մը դրուատեց վարժարանի հիմնադիր տնօրէն Մէշտուճեան Գէորգ էֆէնտին զոր այդէն Եւրոպոյ մէջ ճանչած է և ըսաւ թէ ազգային դաստիարակութեան երկարամեայ և արդիւնաւոր մշակներէն մին է որ փուլի արժանի է ժողովրդային քաջալերութեան։

Ի վերջոյ խօսքն ուղղելով առ շրջանաւարտ երկու սանուհիս Օրք. Լօժէն Ֆէնլեան և Մարիամ Փափազեան հայրական յորդորներ տուաւ և օրհնեց զանոնք եւ հանդէսը փակեց պաշտպանիչով ի ժամ 10։ Հանդիսականք գոհ սիրտ և քաղցրիկ տպաւորութեամբ մը մեկնեցան սոյն դրպրոցական հանդէսէն։

Ուսումն. խորհուրդն Ազգ. վարժարանց դասուց ծրագիրն բարեփոխելու համար իւրաքանչիւր մասն մասնագէտ եւ կարող ուսուցչաց խորհրդակցութեան յանձնած էր. թուրանութեան մասն ալ չափագիտութեան ուսուցիչ և վիպասալ երկրաչափ Արխտ. էֆ. Պոյաճեանի յանձնածէր, որմէ պատրաստուած թէ՛ ծրագիրն և թէ թուրանութեան դասին նախակրթարանի Ա. տարին մինչեւ Ե.րդ տարի մանկավարժական դիւրուսոյց եղանակաւ գրուած 5 տարւոյ դասընթացքն եւս ընդունած էր։ Այս անդամ յիշեալ դասագրքին Ա. տարին «Բանաւոր և գրաւոր թուրանութիւն» անունով հրատարակուած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇՆԱՆ

Իտալիոյ Ակուսթա քաղաքին օսմանեան պատուակալ Փոխ-Հիւպատոս անուանուեցաւ նոյն քաղաքի վաճառականներէն Պ. Ժորկի Ամանս։

Ցեղակալ-գնդապետի աստիճան տրուեցաւ Հռոմի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ հաղարապետ Շաքիր պէյի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան արուեցաւ դերմանացի հանրածանօթ բժիշկ Տոքթ. Պերկմանի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նորա օգնական Տոքթ. Պրամանի։

ԿՐԼՏԷ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած է Կրէտէի արտաքին հրամանատար և կուսակալի փոխանորդ Շաքիր փաշայի հետեւեալ հեռագիրն, ուղղեալ առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն։

Այս աւուր թուականաւ Գանտիայի կառավարչ թէենէն ուղղեալ երկու հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ տեղւոյն շուկային մէջ դանուած քրիստոնէից խանութներու մեծ մասն, որք կղզւոյն մէջ տիրած խռովութեանց պատճառաւ փակուած էին, բացուած են և ամէն ոք իւր առեւտրով կ'ըզբաղի, և այս արդիւնք է այն յայտարարութեանց, որովք ժողովուրդն հրաւիրուած էր ամենայն ապահովութեամբ բանալ խանութները։ Օտար տէրութեանց փոխ-հիւպատոսք ոմանք շնորհակալութիւն յայտնելով հանդերձ պաշտօնապէս ծանուցած են թէ այլ եւս հարկ չկայ իրենց հիւպատասարանաց շրջակայքը դրուած պահակներուն։ Գանտիայի շրջակայ գիւղօրէից քրիստոնեայ բնակիչք, գիւղաքաղաքէն դուրս այլ և այլ կէտերու վրայ համախմբուած զինուորներու ընծայած ապահովութենէն քաջալերեալ, սկսան զինուորաց հսկողութեամբ գիւղաքաղաքն երթեւեկել իրենց ապրուստը ճարելու համար։ Իրաց այս վիճակը կը յուսադրէ թէ ի մօտոյ ամէն ոք պիտի կրնայ առանց զինուորական հսկողութեանց պէտք ունենալու քաղաքն երթեւեկել։

16 օգոստոս 305 ՇԱՔԻՐ

* * *

ԱԹԷՆՔԷՆ 27 օգոստոս թուականաւ կը ծանուցանեն թէ, կ'ըսէ Հէֆէֆտ, Շաքիր փաշա սուած է Կրէտէցիներու ազիրաագրոյն հարկ եղած պատասխանը։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Պելճիական դեսպան Պ. Պորչկրավ և դերմանական դեսպանատան գործակատար Պ. Քիտերլէն Վախթէր երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

Պ. Պորչկրավ նոյնպէս տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

— —

ԿԱՐՆՈՅ ՆԱՀԱՆԴԷ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ այս տարի Կարնոյ նահանգին հունձքին առատ ըլլալով, հողագործական հրամանաւ բարձուած է այդ նահանգէն արմաւիք արտասահման արգելքն, պայմանաւ որ յառաջիկային եթէ պէտք մը տեսնուի, հարկ եղածն ի դործ դրուի։

— —

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Գալատիոյ և Պուլկարիոյ և Շիլէ վաճառուն քիլոմէտր երկայնութեամբ պղտիկ երկաթուղւոյ մը շինութեան ծրագիրը վերատին երեւան եկած է, և այս անդամ յաջողութեան մեծ յոյսերով։ Այս մասին կատարելագէս համաձայնած են արդարեւ Սկիւտարի կառավարիչ Պահրի փաշա և Պ. Պ. Դոլաս և Սիգիէլտէր։ Երկաթուղին ճիւղեր պիտի ունենայ նաև ի Սկիւտար և Զամլըճա։

Այս շինութիւն մեծագոյն պիտի աւելցնէ այդ կողմերու բնակչաց բարեկեցութիւնն և հանգստութիւնը։ Զեռնարկն յանձն վարող խմբակը կազմուած է ձեռնհաս անձերէ, և յուսալի է որ եթէ այս օգտակար շինութիւնն արտօնող կայսերական հրովարտակին ստացման համար դժուարութիւնք ծագին, Պահրի փաշա պիտի կրնայ յաղթել անոնց։

* * *

Հէֆէֆտ կ'իմանայ թէ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ զինուորական ու քաղաքային երկրաչափք անցեալ շաբթու Էսկիշէհր զրկուած են, հսկելու համար Պրուսայէ մինչեւ նոյն քաղաքը շինուելիք երկաթուղւոյ դծերուն շինութեան։

— —

ՊՈԼՍՈՅ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿԸ

Պոլսոյ ապահովութեան Մնտուկին անցեալ տարուան եւ յետոյ դտնուած 560 ոսկւոյ դումարին ծանուցեալ դատն երէկ ժամ 7½ին սկսաւ տեսնուիլ Պոլսոյ պատժական ատենին առջեւ։ Ապահովութեան Մնտուկին կողմէ իբրեւ փոխանորդ եկած էր փաստաբան Համամ էֆէնտի, իսկ արդարակալ Փափազեան Պետրոս էֆ.ի փաստաբանը էին Թոդամլըեան Դասպար էֆէնտի և Պիլպիլեան Գէորգ էֆէնտի։ Դատավարութիւնը բաւական տեւեց. սակայն ժամանակը չը ներելով, դատն յետաձգուեցաւ օգոստոս 28 ի երկուշաբթի օրուան։

— —

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ոստիկանութեան Նախարար Քեամիլ պէյ, տեղեկանալով որ մէկ քանի չարագործք որոշած են ի Պոլիս Եուսուֆեան խանի մէջ դտնուած դրամարկղ մը կոտրել և դրամները գողնալ, կը հրամայէ որ հարկ եղած թուով ոստիկանք և ժանտարմաներ գալանի կերպիւ հսկեն այդ խանի շուրջին, և բան այնմ կը գործադրուի։ Ն. Վանմութեան հրամանը։ Նոյնմամայ իրիկուն 10½ին մօտ երեք մարդ այդ խանը կուգան և Թիփիլցի վաճառական Սէֆերեան էֆէնտիի սենեակը մտնելով դրամարկղը բանալու կ'սկսին։ սակայն սպասող ոստիկանք անմիջապէս սենեակը պաշարելով կը ձերբակալեն այդ երեք չարագործներն և կը գրաւեն նոցա գործիքները։ Ձերբակալեալք, մէջեր Սեգրաք, Մանուկ և Կարապետ անուն վաղեմի չարագործներ են։ Կամաւորին Պոլսոյ կողմի ոստիկան Իսմայիլ էֆէնտի յետ քննութեան կը հաստատէ թէ այդ չարագործք հեղինակներն են այն գողութեան որ անցեալներս պատահած էր ի Պոլիս ձէլալ Պէյ խանի սենեկապետ Յովսէփ աղայի սենեկին մէջ։ Թէհրան-գալէի ոստիկանութիւն եւս Մարքոս ճէֆիներու մէջ եարքմի խանը բնակող Հաճի Սեւերիս անուն մարդ մը կը ձերբակալէ իբրեւ ընկեր այդ չարագործաց։

(Մէրրիւ-Ֆէնէ)

Կայս. հրամանաւ զինուորական բժիշկ հաղարապետ ճէմալ ու Հայիմ պէյերն ինչպէս նաև բժշկական վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտ տասն բժիշկներ Պաղատա ուղեւորեցան Իսկէնտրուեի ճամբով քսլերային տաքիւ առժամեայ պաշտօնի։

—Բարբերդի նախարդ կուսակալ Հաճի Հասան պէյ երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Սամսունէն։

—Նախընթաց իրիկուն Պոլսոյ Շէհր էմինի թաղին մէջ Մէհմէտ անուն մարդ մը, իւր հօր հետ ունեցած դժուութեան պատճառաւ, դաշյնով մը ինքզինքը վիրաւորեց։ Ամուսինը վրայ հասնելով դաշյնը ձեռքէն խլեց, սակայն մասերը վիրաւորուեցան։

—Երէկ գիշեր ժամը կէն Եէտի Գուլէի գուրսը փուռ մը այրեցաւ։

—Խսկի Զաղարայի յիսուն երկու իսլամ գաղթականք երէկ մայրաքաղաքս եկան և ուղղակի Գարամուսալ դրկուեցան անդ բնակութիւն հաստատելու համար։

—Անցեալ օր Աքսէրայի մէջ յոյն կին մը սրընթաց արշաւող ձիու մը ներքեւ մնալով վիրաւորուեցաւ։

—Գէօյիւք Զէքմէճէյն կը գրեն առ Սէրէֆ թէ Բէյթի մէկ քանի գէտեր անցեալ օր Անարիէ գիւղն երթալով տուները խուզարկել կ'ուզեն փախստեայ ծխախոտ գտնելու համար, սակայն գիւղացիք կը պատասխանեն թէ առանց գիւղին մուխթարին ներկայութեան չեն կրնար իրենց տուները մտնել։ Դէտերը ասոր վրայ զինք քաշելով գիւղացիները սարսափեցնելէ յետոյ կը չուեն։

—Միտիլլէն կը գրեն թէ առագաստանաւ մը, որ Իսպրսէն Իզմիր կը փոխադրէր քսան եւ մէկ այր, կին եւ տղայ, Միտիլլիի ծովափուն մօտ ընկղմեր է։ Բարեբաղդաբար ուղեւորները կրցեր են ծովեզերքն ելնել անվտանգ, այլ խղճալի վիճակի մէջ։

—Մանասթիրի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են ամսոյս 17 ին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 18 օգոստոս

ԸՆԹԱՑԵՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (Պանքայի)	109	5/8
3 » » » (վճռական)	109	1/4
» Բարիզի » (պանքայի)	23	5
» » » (վճռական)	23	12 1/2

Օսմանեան Բոնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ դոց. (Միաց. Դ. Սէրի		18	7
Պօրսայի գոցուելէն վերջը	»	18	7
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18	5
Կէս օրին	»	18	4

ԻՍԹԻԳԱԶԻ ՏԱԲԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		46	17
Այս առաւօտ		46	17
Կէս օր		46	17

ԸՆԹԱՑԵՔ ԱՐԺԷԹԹԱԳԻՐ

Ֆոխառութիւն	Ա. Սէրի	29	10
»	Բ. »	17	10
»	Գ. »	18	5

ՌԱՖԵՆԵՏՈՄԷՐ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լիր	4	16
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ. »	8	25
Պանք տը Ֆրանս	» »	7	5
Սօս. Շանմ է վերէօր	» »	4	27
Թրամուէյ	» »	462	1/2
Բուսմէլի երկաթուղի	Ֆր.	61	37 1/2
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ	»	—	—
Բանքնոթ ազգի Լայբիսմի		106	1/2

ԸՆԹԱՑԵՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100	
20 ֆրանքոց	»	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	16
Իմպերիալ	»	90	10
Քրիմից	»	51	10
Բուպլի Թրիմագրամ	»	8	72
» արծաթ	»	74	
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	108	12
Վէցնոց	»	104	
Հինգնոց	»	104	
Մէճիտիէ	»	101	30
Թասֆիյէ	»	8	10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 29 Օգոստոս ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քսնսոլիտ	97	13/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	16	1/2
» » » գոցուեցաւ	16	9/16
» » » Ա.	99	1/2
» » » Բ.	17	1/8
» » » Գ.	16	3/8
Օթոման 1871	92	
Փոխառութիւն 1873	100	3/4
Պանք Օթոման	10	3/4
Ռուսական փոխառ. 1880	101	
Եգիպտական միասնալ (Ունիֆիկէ	90	1/4
» առանձ. (Սպէցիալ	103	7/8
Տայրա Ռանտէ	84	1/2
Տօմանիայ փոխառ. Ռոշիլտ	102	3/4
Փոխանակ թիւն Բարիզի վրայ	25	47 1/4

Վիեննա, 29 Օգոստոս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	119	3
Օսմանեան երկաթուղի	84	10
» Բէյթի բաժնեթուղթ	107	

Բարիզ, 29 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական 3 ամիսի	104	10
» » 3 »	85	42 1/2
Օսմանեան քսնսոլիտ Սերի Դ. բացուեցաւ	16	62 1/2
» » » գոցուեցաւ	16	62 1/2
» » » Բ.	16	75
» » » Գ.	16	50
Օսմանեան երկաթուղի	62	
» Բէյթի բաժնեթուղթ	—	—
Պանք Օթոման	521	25
Գրէտի Լիոնէ	691	25
» Ֆոնսիէ	1280	
Գանդուսա տ'Էսպանիէ	92	50
Սուէզի ջրանցք	2275	
Իտալական Լանտի	92	70
Սպանիական (արտաքին)	73	1/4
Եգիպտական միացեալ	455	
Բրիօրիթէ թիւրք	462	50
Հելլենական 5%	463	75
Զէր Լոնտրայի վրայ	25	28

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1352 օգոստ

Զեր լրագրոյն օգոստ. 5 թուոյն մէջ Ռ. Պուլկուրեան էֆ. մի նամակ հրատարակելով, Աշրգեան խնդրոյն վերաբերմամբ իմ առ բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հայրն ուղղած գիրս կը քննադատէ, նորա մէջ անուանարկութիւն և ձրի յարձակում կը տեսնէ իրեն դէմ, ամբաստանութիւն և հնարամտութիւն կ'երազէ եւ մի քանի հարցումներ կ'ընէ հրապարակաւ։

Ամէն անոնք որ հայերէն լեզուն կը հասկնան և խնդիրն ի մօտոյ գիտեն, այդ հարցմանց պատասխանները կը գտնեն արդէն նոյն իսկ իմ յիշեալ գրոյս մէջ։ և եթէ կայ մէկն՝ որ ընաւին պէտք չ'ունենայ այդ պատասխաններուն, նոյն ինքն Պուլկուրեան էֆէնտին է նա։

Այլ ըստ որում խնդրոյն պարագայից գիտակ չ'եղող մասն մ'ալ կը գտնուի, որ գժուարութեանց կը մատնուի հարցմանց ոգւոյն թափանցելու և հասկնալու համար թէ նոքա միտք պղտորելու նպատակ ունին, ուստի նոցա հետաքրքրութիւնը յագեցնելու նպատակաւ միանգամ եւ եթէ պատասխանելու կը զիջանիմ, որով Պուլկուրեան էֆ. ալ գոհացում առած կը լինի թերեւս։

Կը հարցնէ որ՝ Ա.—Ի՞նչ են այն անձերը, որոց համար ըստ եմ թէ՝ զիրենք ճանչել կը բաւէ հարցման ոգին ըմբռնելու համար։—Զը գիտեր արդեօք թէ այն անձանց մին Մէրիլմ-գուլի է, իսկ միւսը Պուլկուրեան։ Մինթէ կը փափաքէր որ միեւնոյն խմբի եւ միեւնոյն կողապարէ ձուլուած լինէին։

Բ.—Պուլկուրեան ալ Գանտիլլիի և Շիշլիի խնդիրներ ունեցած է։—Բնաւ երբէք սա՛ գերընթեր պատճառաւ որ ո՛չ ազգային վանգեալ դրամ մ'ապահովելու փորձ տուած է եւ ո՛չ ալ ամենայն եւ նախաշանաց պատճառ դարձած վայր մը՝ տիպար սրբավայրի վերածելու քաջութիւնն ու անձնուիրութիւնն ունեցած է։

Գ.—Իմ անձս խնդրոյ առարկայ եղող երբէք։—Եթէ ինքն ըստ ուսածը կը մտնայ, տեսնող ու լսող բազմաթիւ անձինք չ'են պակսիր բարեղդաբար։

Դ.—Վասն էջի իմ խնդրագիրս հրատարակութեան տուած եմ։—Բար եկամուտ թափանցանց զկիանելով պղտորեալ մտքերն հանդարտեցնելու համար. վասն զի միանգամ հանրային կարծիքն յուզեցին սխալ լուրերով եւ սխալ հետեւութիւնները։

Ե.—Ինչո՞ւ երկու ամիսներ լուռ կենալէ վերջն իմ գիրս ուղղած եմ առ Ամեն. Ս. Պատրիարքն։—Վասն զի ի սկզբան սխալած եմ յուսալով որ ուղղամտութիւնն իրենց մէջ կը յաղթանակէ. իսկ ի վերջն գրած եմ երբ որ ատեն գտած եմ գրելու։ Աւելորդ չէ յարել որ «երկու երկար ամիսներդը» սուտ է չ'ըսելու համար, երկու չարաթը մէկ ամիս հաշուել հարկ է։

Զ.—Եւ վերջապէս՝ ինչո՞ւ իմ խնդրագիր Գեր. Իզմիրլեանն Սրբազանին կ. Պոլիս գալէն յետոյ տեղի կ'ունենայ։—Զեմ հասկնար թէ ի՞նչ վերաբերութիւն կրնան ենթադրել Գեր. Իզմիրլեանի գալստեան և իմ դրոյս մէջ, յորում նախ եղելութիւնը նկարագրուած էր անթերի։ Սա գիտեմ ստուգապէս որ Իզմիրլեան Սրբազանի եւ իմ մէջեւ ո՛չ գրաւոր եւ ո՛չ բերանացի բան մ'անգամ փոխանակուած չ'է Աշրգեան խնդրոյն վերաբերմամբ, եւ թէ Նորին Գերապատուութեան ժամանումէն ի վեր ո՛չ բարի գալստեան քաղաքավարական պարտականութիւնս կատարելու առիթ ունեցած եմ և ո՛չ ալ զինքն տեսնելու բախտաւորութիւնն։

Կարծեմ այսչափը կը բաւէ։ Միայն թէ վերջացնելու համար սա ազդարարեմ Պուլկուրեան էֆէնտիին որ՝ ես բանակռիվ զբաղելու ժամանակ չ'ունիմ իրեն պէս, եւ հետեւարար ոչինչ պատասխան այսուհետեւ։ Եթէ ինքն՝ իբր պատուաւոր անհատ՝ իւր անձէն դէմ դնաս մը կը տեսնէ յինէն, անձնասպառութիւնը փրկելու համար արդարութեան առեանները իրեն ալ բաց են, և եթէ Ազգ. շահուց հակառակ ո՛եւ է արարք տեսնել կը կարծէ իմ վրայ, իւր՝ իբր ազգասէր երեսփոխանի՝ պարտականութիւնը կատարելու համար Ազգ. Օրինաւոր իշխանութիւնը միշտ պատրաստ է վինքը լսելու։ Հետեւարար այս շրջանակներէն դուրս ամեն խօսք ու ձիգ անզօր են ու ապարդիւն և հանրային կարծիքն ի զուր զբաղեցնելէ ուրիշ արդիւնք չ'են արտադրեր, վասն զի վերջ ի վերջոյ կը յանգին այն եզրակացութեան զոր ինքն կը խոստովանի թէ «Հանրային կարծիքն անկողմնակալ եւ արդար է»։

Հաճեցէ՛ք ընդունիլ յարգանացս հաւատին։ Յ. ՄԷՐԵԷՄ-ԳՈՒԼի

* * *

(Ծան. խմբ.) Այս խնդիրն այլ եւս վիպակուած համարելով, երկու կողմանէ եկած ո եւ է գրութիւն չպիտի հրատարակուի յայսմհետէ։

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՍԵԲԱՍՏԻԱ, 5 օգոստոս

Այսօր Պատ. Քաղ. ժողովն ու կրթական խորհուրդն, ընդ նախագահութեամբ Սրբազան Առաջնորդի, խոսն նիստ մ'ընելով՝ ինչ ինչ որոշումներ տնօրէնք և ազգ. վարժարանները կատարեալ բարեկարգութեան մէջ պահելու համար հարկաւոր գործողութեանց սկսեր են։ Մեծայոյս ենք թէ քաղաքիս կրթական գործոյն բարեկարգութեան խնդիրն ալ ընդ վոյթ կը լուծուի և յայնժամ Սեբաստիան իւր ներքին խաղաղութեամբ ու յառաջդիմական ընթացիւք նախանձելի կը դառնայ։

—Քաղ. ժողովոյ Մեծ. Ատենապետն Խաչատուր էֆ. Թանտրեան, փառաւոր հացկերոյթի մը տուաւ երէկ Ս. Առաջնորդին և քանի չափ երեւելի ազգայնոց, կառավարական ու ազգային գլխաւոր պաշտօնեայք, մեծ փաստաբանք ու թաղային բաժանմանց պատուաւոր անձինք։ Ինչոյեղ մէջ բաժակախօսութիւնք կատարուած և համակրալից արտայայտութիւնք եղած են։

—Բարբերդի նախկին կուսակալն Հասան պէյ երէկ ասի ի Կ. Պոլիս մեկնեցաւ և նորընտիր կուսակալն Ալի պէյ այսօր ասա կ'սպասուի։ Կառավարութեան կողմէ մասնաւոր ընդունելութիւններ եղան երկոքին կուսակալաց։

ԱՅԻՕՆ-ԳԱԲԱՀԻՍԱՐ, 3 օգոստ.

Ի չարի հինգ-վեց մասնաւոր վարժարանաց ունինք ազգ. վարժարան մը ուր կը կրթուին համեմատաբար ազքատագոյն ընտանեաց զաւակներ, թուով իբր երեք հարիւր, որ մինչ վարժարանաց իւրաքանչիւրին ուսանողներու թուոյն գրեթէ վեցպատիկը կը կազմէ, այլ սակայն առաջնոյն վիճակն — ըստ նիւթականին — խստոր համեմատութեամբ է բաղդատմամբ մասնաւորաց։ Ցեսնաւոր աշխատունեցող մասնաւոր վարժարանաց պլանձէն կը կազմէ տարեկան առ նուազն յիսուն ոսկիէն հարիւր ոսկի, և անգամն ազգ. վարժարան մը— իւր երեք հարիւր սանուց համար տարեկան վաթսուն ոսկի. նոց պլանձէ մ'ունի միայն։ Այս համեմատութեամբ է նաև ազգայնոց համակրանքն, խնամքն ու քաջալերութիւնն առ այդ ազգ. յարկն։ Այս է դառն իրողութիւնն, այս ատիճան է ժողովրդեան անտարբերութիւնն դէպի ժողովրդական. հանրային կրթութիւն և դէպի հանրային ամէն ինչ.—ի հաստատութիւն այսմ նորաստեղ ապացոյցներ չեն պակիր։ Այս անգամ, յուլիսի վերջին եօթներկին մէջ տեղի կ'ունենան յիշեալ ազգ. Սահակեան վարժարանի միաձայն քննութիւնք Քրիստոնէական, հայ և թուրք լեզուաց, թուագիտութեան, պատմութեան, աշխարհագրութեան գեղագրութեան։

Հետեւեալն է քննութեանց միոյն նշանակամբ իբր քննիչ կամ ունկնդիր ներկայ գտնուող անձանց վկայութիւնն։ «Ներկայ գտնուելով Սահակեան վարժարանս այս աւուր հարցաքննութեանց, հարկ կը համարինք մեր նկատողութիւնքն արձանագրել ատանոր։

«Ա. Կը նկատենք թէ ազգ. պաշտօնական մարմինը ինչպէս և ուսանողաց ծնողք իրենց բացակայութեամբ կը փայլին.

«Բ. Թէ թափուած ճգունք համեմատաբար աւելի արդիւնք կ'ունային տալ. Թէ ծրագիր և դասաւանդութեան աւելի գործնական ու հեշտին եղանակներ մուտ գտնէին.

«Այսու ամենայնիւ կը վկայենք թէ Պ. Պ. դասատուք աշխատած են իրենց աշակերտաց զարգացման համար, և թէ մանաւանդ Ա. կարգն զոհացուցիչ քննութիւն մը տուաւ կայ լեզուի մէջ.»

Եւ այս արձանագրութեան տակ եօթն ստորագրութիւն—որ է թիւ ներկայից...։

Այս հատուած ամեն ըսելիքէ աւելի պերճախօս է, և արձանագրութիւնն ամբողջացած կ'ըլլայ երբ ըսենք թէ քննութեան հինգ աւուրց համար նոյնն է գրութեամբ տառապէս։

Իբրև պսակ այս ամենուն, յաւելունք թէ Խաբէ ընելու համար, դասատուաց ամենականներէն 10ական ղրշ. զեղչուած է, իբր վարձատրութիւն և քաջալերութիւն. այս յաջող պայմաններով կը սկսի ահա ազգ. վարժարանի նոր տարեշրջանն, յետ երեքօրեայ արձակուրդի։

—Վերջին հրդեհէն արկածելոց ի նըպաստ 10 000 դահեկանի կայսերական շնորհն երբիտապարտ թողուց կարօտեալներն որք ուրիշ շնորհաց եւս արժանանալու ակնկալութիւնն ունին։ Հրկիզեալ շուկան վերաշինելու համար ձեռնարկուած է ինչ ինչ նախնական գործողութեանց։ Երկրաչափ Պ. Ի. Պարպերիի ըզբաղեալ է նախկին չենքերու յատակագիծը պատրաստելու։ Փափաքելի է որ կառուցուելիք շուկան պատշաճ կանոնաւորութեամբ և ուղղութեամբ շինուի, ըստ օրինական պայմանաց։ Զայդ կը պահանջէ հանրութեան օգուտն. և այդու ոչ միայն վայելուչ դիրք մը կ'ստանան, այլ և մասամբ զերծ կ'ըլլան յապագային նմանօրինակ արկածներէ։

—Տասանորդական որոց վարձակալութիւնը կը շարունակուի։ Սանտրգլի կողմն 200 դիւղօրէից վարձատուութիւնն աւարտելով՝ կառավարիչ պէյը վերադարձած է տեղս, և մէկ երկու դաւառակաց ամուրգաալ, առ ի չգոյէ ժամանակի, կը կատարուին կեդրոնիս մէջ։

—Զափազանց ջերմագին օդեր կը տեւեն ցարդ և օր ըստ օրէ վտանգաւոր կը դառնան, մինչ զի համաձայակ ախտ երկիւղներ կը զգացուին և օրական 5-6 մահու դէպքեր կը պատահին։ Տիրող հիւանդութիւնն է թաթ սէնմա կոչուած տեսակէն։ Տեղս երեան ելած է նաև ծաղկախտ. նոյնն աւելի ճարակեալ է Սինան Փաշայի կողմերն ուր զրկուած է բժիշկ, ի հարկին բռնի պատուաստ կատարելու խիստ հրամանօք։

Շատ մը տեղեր, մտաւոր թէ հեռաւոր գիւղերէից մէջ ալ կը տիրէ պաճարխտա. ցաւալին այն է որ գիւղական բընակիչք անհոգ. կը վարուին դէպի այս կործանարար ճարակում։

Վերջապէս կացութիւնը վտանգաւոր է, եթէ օդերն այսպէս շարունակեն, եւ եթէ ազգու դարմաններու դիմում չըլլայ։

ՆԱՄԱԿ ԵԳԻՊՏՈՍԷ

ԳԱՀԻՐԷ, 8 օգոստոս

Քաղաքիս Խորենեան երկսեռ վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնք յուլիս 24, 25, 26ին կատարուած լինելով՝ օգոստոս 6է կիւրակէ օրը մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ ի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոջ, ընդ նախագահութեամբ Առաջ. փոխանորդ Արժ. Տ. Կարապետ ալագ քահանայի, ի ներկայութեան Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ և երկսեռ ընտրեալ բազմութեան մը։

Հանդէսն սկսաւ ի ժամ 4 զկնի միջօրէի ընտիր երգով մը՝ որու յաջորդեցին ուրիշ հեշտալուր երգոց ընդմիջմամբ պարագային յարմար հայերէն, ֆրանսերէն և արաբերէն քերթուածներ և ճառեր, զորս արտասանեցին երկսեռ սանունք։

Ապա տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխութիւնը, կարգացուեցան տարեկան հարցաքննութեանց ատեն յաջողակ երկսեռ աշակերտաց անուններն և բաշխուեցան անոնց ասկեզօծ և ուրիշ ընտիր գիրքեր։ Ի մէջ այլոց ընդհանուրէն դրուատուեցաւ բարձրագոյն կարգի աշակերտուհիներէն Օր. Սրբուհի Ալիքսան։

Յետ այսորիկ վարժարանի Մեծ. Տնօրէնն, Տ. Նազարէթ Ազազարմ, որ վեց տարիներէ հետէ անընդհատ կը վարէ զայդ պաշտօն և արժանացած է վիճակիս բազմարդիւն և անձնուէր Առաջնորդ Գեր. Մատթէոս Ս. Սրբ Եպիսկոպոս Իպմիրլեանի և Պատ. Ուսումն. Խորհրդոյ և Ծնողաց ստուար մեծամասնութեան ջերմ համակրանաց և անսահման փստահութեան, կարգաց վարժարանի տարեկան տեղեկագիրին, որոյ գլխաւոր կէտերն հետեւեալներն են.

Ա. Երկսեռ ուսանողաց ամենամեծ մասն գլխաւորաբար հիւանդութեան պատճառաւ շաբթուան մէջ մէկ, երկու, երեք անգամ վարժարանէն բացակայ կը գտնուին։

Բ. Անցեալ տարի Ա. կարգի մէջ երեք ուսանողուհիներ կային. այս տարի միայն մին մնացած է։ Սոյն կարգի աշակերտուհեաց այս ապաժամ մեկնման պատճառն է աղքատութիւնն։

Գ. Այս տարի վարժարանէն հրաժարող աշակերտաց թիւն է 32, որոց 12 ն՝ օտար քաղաք մեկնած են, 3 ն հիւանդացած և այլն։

Դ. Թէ կանոն լինէր ի մեր վարժարանի ընտրանաւ միայն ընդունիլ առողջ և ուշիմ տղայք, յայնժամ 81 ուսանողներէն և ոչ մէկ ութերորդը պիտի մնային դպրոցական կենաց մէջ։

Ե. Ծնողք բազումք նկատմամբ իրենց զաւակաց դաստիարակութեան անիրաւ են եւ պէտք եղած ջանքը չեն ի գործ դներ, որ ուսանողն ունենայ պատշաճ վարմունք հանդէպ վարժարանի եւ անոր պաշտօնէութեան։

Որքան եւ վարժարանի ուսուցչաց և ի մասնաւորի անօրինութեան գործն իրենց բուն պաշտօնին պարտականութեանց կատարումէն աւելի՝ անգաւլ մաքառում մը եղած է ի վեր անդր թուական գժուարութեանց դէմ, սակայն և այնպէս երջանիկ կը համարիմ զանձնս յայտարարելու թէ՝ Մեծ. քննիչք տարեկան հարցաքննութեան ատեն զոհացուցիչ գտան երկսեռ սանուց ուսումնական վիճակն, ինչպէս կերեւի իրենց գրաւոր վկայութիւններէն և իրենց նշանակած նօթերէն որ հանդէպ սնուան իւրաքանչիւր ուսանողի։

Մեծ. Տնօրէնն ապա մի առ մի հերքելով այն առարկութիւններն զորս յայտարարեց թէ լսած է որ տեղի կ'ունենան մերթ առ մերթ նկատմամբ վարժարանի, հզօր փաստերով և ճարտար բանիւք հերքեց զայնս և բացատրելով հայ զաւակաց իրենց կրթական նախնական մի քանի տարիներուն մէջ ազգային վարժարան յաճախելու հարկն՝ պատշաճօրէն պարսաւեց ծնողաց ոմանց օտարամոլութիւնն որ ա՛հաղ, համաճարակ ախտի մը երեւոյթն ունի այսօր ամէն տեղ գտնուող հայոց մէջ։

Մեծ. Տնօրէնն իւր տեղեկագրի վերջաբանին մէջ ջերմ շնորհակալութիւն յայտնեց առ Գեր. Առաջնորդ Ս. Հայրն եւ առ Պատ Քաղաքական ժողովն, առ Պատ. Ուս. Խորհուրդն և առ իւր Մեծ. պաշտօնակից, առ Մեծ. քննիչս և ի դիմաց Ուս. Խորհրդոյ առ ազնիւ հանդիսականս եւ վերջացուց իւր խօսքն համառօտ այլ ազդու խրախոյս մը կարգալով երկսեռ սանուց։

Հանդէսն փակեց աղօթքով մը Արժ. Առաջնորդ փոխանորդ հայրն և հանդիսականք ջերմ շնորհակալութիւն յայտնելով առ Պատ. Ուս. Խորհուրդն եւ Մեծ. Տնօրէնն, եւ աչքէ անցուցնելէ յետոյ օրիորդաց ճարտարարուեստ ձեռագործներն որք ի տես դրուած էին, մեկնեցան գոհունակութեան զեղուն զգացմամբ։

ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՐԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՄԵՐ ՀԱՅ ԳԱՂԹՍԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՌՕՄԱՆ.—Հայ բնակութեանց թիւն է 80 և չընչակայ գիւղօրէից մէջ ևս 40 տան չափ ցիր ու ցան կը գտնուին առեւտրով զբաղեալ։ Քաղաքին մէջ հայք ունին հոյակապ եկեղեցի մը կառուցեալ յանուն սուրբ Աստուածածնայ, մէկ քահանայ և տիրացու մը։ կայ նախակրթարան մը, ուր մի քանի անլեզու մանուկներ կը բնակին, որոնք կրնան ազգային մեզ միթիթարական նշաններ ցոյց տալ, եթէ յիրաւի այն վերջի տարւոյ ջանքերնին չարունակուի։ Տեղւոյս հայերն ընդհանրապէս բարեկիցիկ վիճակ մ'ունին և ոմանք ազարակատէր լինելով՝ ունին հողային ընդարձակ կալուածներ։ Ասա կան մի քանի նշանաւոր գերդաստաններ, որոց մէջ առաջին տեղին կը գրաւեն Թէոտորոս աղա Սաղմոնեան և Ցօնիկ աղա Սիմոնովիչ, որոց համար կը պատմեն թէ 40 տարի առաջ փոքրիկ դրամագլխով մը եղան ընկեր, ուխտելով, որ երբ գործերնին յաջողի եկեղեցի մը չշինեն. արդարեւ ամենայն կողմանէ գործերնին կը յաջողի և իրենք մի քանի տարի յառաջ իւրեանց սրբազան ուխտը կը կատարեն 12,000 ղրշիմից ասկւոյ ծախիւք կառուցանել տալով այժմեան փառաւոր եկեղեցին։ Ցօնիկ աղա Սիմոնովիչ երբեմն պատիւ ունեցեր է Ռումանիոյ այժմեան Թագաւորն իւր տան մէջ հիւրընկալելու ի փառս համայն Ռումանահայոց. ինքն հիմա թէև մեռած, սակայն իւր յիշատակութեամբն միշտ կենդանի է ամենուն սրտի մէջ։

Ժամանակի տխուր բերմունքներէն օտարաց հետ խնամիութիւն ընելու միտումին դժբաղդաբար կը զրանայ օր ըստ օրէ, այսու ամենայնիւ արդարութիւն է խոստովանիլ որ խստ շատ դժուարաւ հայ օրիորդ մ'իւր ձեռք կուտայ օտարին, և այս պատուաբեր յատկութիւնն իրենց ազգային նկարագիրը կրնաք համարիլ. տայր երկին, որ այդ նուիրական դրշմն միշտ անեղծ մնայ իրենց ճակտին վերայ։ Ոմանք, հակառակ իրենց բարեսրտութեան, ազգ. գործերու մասին շատ անտարբեր են և նոյն իսկ իրենց փոյթ չէ թէ որ այս երկրի հայութիւնն անհետի. թէ իւրեանց սոյն դատապարտելի կողմն ա՛սկից սնունդ կ'առնու, ունինք գրել հանուռատակի մեր ընելիք վերջի տեսութեան մէջ։

* * *

ԵՍՆ.—Երբեմն Պուլտանու կամ Մոլտավիոյ իշխանութեան կեդրոնական քաղաքն եղած է և նախորդ քաղաքէն 4½ ժամուան հեռաւորութիւն ունի շոգեկառքով։ Սոյն քաղաքն այժմ որչափ որ իւր նախնի շուքն և վիճութիւնը չունի, բայց դարձեալ Ռումանիոյ առաջին քաղաքը կարելի է համարիլ։ Պուքրեշէն յետոյ։ Քաղաքիս մէջ 90 տուն հայ հաղիւ կը լինի, 35-40 տան չափ ալ ի շրջակայ գիւղօրայս կան ցիր ու ցան. ունին երկու եկեղեցի, յորոց մին նուիրեալ է Աստուածածնայ անուան և միւս փոքրը Սուրբ Լուսաւորչայ, որոյ անունն իրաւամբ մեծ նշանակութիւնն ունի իւրմանց մէջ։ Մատուռս մի ևս 1883 թուականին շինած են դերեզմանատան մէջ։ Եկեղեցին ունի մէկ քահանայ և տիրացու, ծաղկոց մը քանի մը փոքրիկ մանուկներով, հայ ուսանողաց դրեթէ ամենքն ալ ռումն վարժարանները կը յաճախեն, դպէս և օրիորդներն շատերն։ Քաղաքիս մէջ բուսական տարրերեթ ի վեր մասնաւոր վարժարան մը բացած է Պ. Խաչերես Գարագաշեան. սոյն վարժարանը կը յաճախեն մեծագոյն մասամբ օտարազգիներ, որոց մէջ մեծ համարում դատած է. փափաքելի է որ Ռումանահայք իւրեանց զաւակներն ի սոյն վարժարան ղրկելով քաջալերեն աշխատասէր հիմնադիրն, որ անշուշտ մայրենի լեզուին և ազգային դաստիարակութեան առաւել հոգատար պիտի լինի այնուհետեւ, և այս վարժարանն, հայ ուսանողաց շատանալով, կրնայ հին գաղթական Հայոց Ռումանիոյ մէջ վերած նուիրեան միջնորդներէն մին լինել, մանաւանդ երբ ի նկատ առնուի Պ. Խաչերեսի ազնիւ ձիրքերն։

Քաղաքիս մերայինքն կ'զբաղին տոմարական արհեստներով, իրենց մէջ կը գտնուին ականաւոր վաճառականներ. Շատ մխիթարական և պատուաբեր է տեսնել հայոցմէ նշանաւոր բժիշկներ, փաստաբաններ, համալսարանի ուսուցիչներ, նկարիչներ, երգեցաչափներ, և Տէրութեան գլխաւոր պաշտօնեայք։ Ասա կը հրատարակուի Գուրչերու անուամբ թերթ մը, խմբագրութեամբ Պ. Թէոտորոս Պալասանեանի, որ ձեռնարկութիւնը լաւ ընդունելութիւն գտած է. երանի թէ երբեմն այս կողմերու ընկած հայութեան հանգամանաց մասին պարբերաբար բաներ գրուին ռումանն լեզուաւ ի լսելիս հայ ականջներուն, որոնց շատ խորթ կը հնչէ, դժբաղդաբար, մայրենի մեր քաղցր լեզուն. և յիրաւի Պ. Պալասանի վրայ, իբրև հայ խմբագրի վրայ, նուիրական պարտաւորութիւն մի կայ, մերթ ընդ մերթ կոչում ընել Ռումանահայոց զգացմանց ի բարձրանալ իրենց դաստիարակութեան։

Եաշ քաղաքիս մէջ մի քանի տարի յառաջ կար նաև հայ տպարան մը, որով մասնաւոր դասագրեանք կը արտադրուէին, որպէս ականատես անձինք կը պատմեն, բայց հայ ժողովրդեան օր ըստ օրէ մայրենի լեզուէն պաղիլը շարժառիթ եղած է նորա տխուր փակման։ Ճշմարիտը խօսելով քաղաքիս մեր հայրենակիցները բաւական կրթասէր, եկեղեցասէր և միանգամայն բարեսիրտ են, միայն թէ այդ գնահատելի ազնիւ յատկութիւնը թաքուն վիճակի մէջ մնած է, և դժբաղդաբար արտաքին զարթուցիչ չունէ կը պակսի. տեղւոյս նոր սերնդեան ազգ. վիճակը բնաւ չկրնար մխիթարական համարուիլ հանդէպ իւրեանց կենդանի հարց վրայ տեսնուած ինչ ինչ բերկրաւէտ կողմերուն։ Քաղաքիս օրըստօրէական նուազման պատճառներն յար և նման են Ռօման քաղաքի Հայոց նուազման պատճառներուն։

Ասա հս դարձ կայ, դարձող չկայ։

* * *

ԹՐԿՈՒ-ՀՕԳՆԱ.—ունի 1500 տուն բնակիչ և են Ռումէն, Հայ, Հրեայ և Մահմետ։ Հայք 60 տուն են, որք ունին Ս. Աստուածածին անուամբ եկեղեցի մը, մէկ քահանայ և մէկ տիրացու, դպրոց «Աստուածատուայ» և հայ մանկանց մայրենի լեզուն Ռումաներէն լինելով հանդերձ ամբողջովին կը յաճախեն օտարին վարժարանը, ուր հայ ուսանողը բացարձակապէս զուրկ է ազգային դաստիարակութենէն։ Սոյն գիւղաքաղաքն ունի ընդարձակ այգիներ և Հայք կ'զբաղին երկրագործութեամբ, այդ գործութեամբ և վաճառականութեամբ։ Ասա կայ ազի մեծ հանք մը, որոյ վերայ ցկեանս դատապարտեալ ոճրագործներն կ'աշխատին. չենուած կայ նաեւ կեդրոնական մեծ բանտ մը։

Աւագ ուրբաթ օրն էր Թրկու-Հօգնայի հայու մը հետ ծանօթացայ Ֆօքշանի եկեղեցւոյն պարտէզին մէջ, ուր կը պարծցնէին թաղուին, նա ինձ հետ սկսաւ հայերէն խօսիլ կոկիկ լեզուաւ մը, և շարունակ կը դանդաղեր ըսելով թէ «մեր կրօնականքն են յանցաւոր, զի բնաւ հոգ չեն տանիր որ մեր Լուսաւորչի ազգն Ռումանիայ մէջ օրից օր պակասառնայ չենայ և ուրախութիւն ու պատիւ բերէ ամենայն աշխարհի հայ որդւոց. հայու աւանդական կնիքն մեր սրտերէն քակել է ժամանակի երկաթէ ձեռքն, եկած ընկած ենք այս օտար աստեղց տակ, կ'ընթանամք կոյր զուրայն, Ազգի աչքից հեռացած և մոռից մոռացած, չեմք դիտեր թէ մեր վախճանն ո՛ւր կ'երթայ, և թէ մեր հոգին և մարմին ի՞նչ պարտքեր ունին կատարելիք»։ ասնիւ հայն զայս ասաց և աւելցուց. «ճշուկ մ'ունիմ, դեռ հաղիւ 8 տարեկան է, ամեն առաւօտ կը նստի կուլայ տան մէջ և չերթար վարժատուն, ոտքն դնելն կը զարնէ, կը պոռայ ու կը կանչէ և կ'ըսէ Ռումաներէն լեզուաւ թէ «Հայու վարժատուն մը չենել տուր ինձ համար զիս հոն զրկէ, որ հայանակ սորվիմ։»

Մ. Կ. ՄԻՐԱՔՈՐԵԱՆ

ՀԱՅՐ Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒՍԹԸՐ, 7 օգոստոս.

Արժ. Սարգիսեան Հայր Սուրբն իւր անդրանիկ քարոզը խօսեցաւ անցեալ 4 կիրակի օրն ի ներկայութեան 250ի չափ ազգայնոց, հոգւոյ լրագրի լրաբերաց, Քարբերդի միսիոնար պատուելի Պարնիպի և այլոց։ Քարոզի արդաւարութիւնը ժողովրդեան վրայ մեծ էր. բազմաց սրտերն ուրախութեամբ լցուեցան, իրենց ազգային ընդու�, սեռով և եղանակաւ քարոզ մը լսելու բարեախտութիւնն ունենալնուն համար։ Նոյն օրը նաեւ Ս. Պատարագ մատոյց Հայր Սուրբն, որուն մասնակցեցան և հաղորդուեցան երկու բարեպաշտ անձինք՝ պարոնայք Կարապետ Թաշճեան և մահտէսի Յակոբ Ռսթիկեան։

Ուսթըրի Հայոց եկեղեցին արդարեւ յուսալի ապագայ մը ունենալ կ'երեւի եթէ ժողովուրդն և իւրեանց քարոզիչն գիտան կարեւորութիւնն սոյն ազգային հաստատութեան։ Տեղական երկու առաջնակարգ լրագիրք իրաւամբ կ'ըսեն թէ երկու երեք հարիւր ժողովրդեան առանց հոգեւոր մխիթարութեան մինչեւ այսօր թողուին վատակաբ էր. և յոյս կը յայտնեն թէ այժմ պիտի համախմբին իրենց քարոզչին շուրջն և հաստատ պահեն իրենց պապերուն դաւանած կրօնն որ այնչափ հին և այնչափ փառաւոր եղած է։

Տեղւոյս ճշմարիտ Հայոց եռանդը կարելի է չափել հետեւեալ իրողութիւններով։ Նախ Հայր Սուրբն ուրօր հիւրընկալեցին առանց լումայ մը ծախս ընել տալով իրին. քաղաքս հաստատ օրն իսկ յիսուն տօլար յանձնեցին իրեն առ հաշիւ իւր թոշակին, չորս հատ պատուական շալիկ շինել տուին դպրաց համար. այլ ամենէն յուսալի նշանը կարելի է համարիլ հետեւեալն. այսինքն՝ երբ ժողովուրդը ցաւ ի սիրտ կը տեղեկանայ թէ Հայր Սուրբն առանց գաւազանի եկած է հոս, մինչդեռ իրրեւ քարոզիչ և իրրեւ հոգեւոր հովանութեան պաշտօն ունեցող վարդապետ կարեւոր էր դաւազան կրել, սոյն պակասը լցնելու գովելի խորհրդով Մեծ. պարոնայր Մինաս և Աւետիս Աբօեան կամ Գրիգորեան եղբարք, բնիկք Քարբերդ քաղաքէն, անմիջապէս արծաթապատ գաւազան մը շինել տուին քաղաքիս նշանաւոր ոսկերիչներէ մէյն և որուն հասար կը կարծուի թէ տասն և հինգ ռօլարի չափ ծախք եղած է. ահա այսպէս կ'սկսի քաղաքիս Հայոց եկեղեցին և յուսանք թէ նոյնպէս նաեւ պիտի շարունակէ մինչեւ այն օրն երբ տեղւոյս հայ գաղթականութիւնը զօրաւոր ղեկ մնալու մը չունենայ տարու, որուն իրրեւ հոգեւորը կայ արդէն և յոյսերը մեծ են։ Աւելորդ չէ նաեւ յիշել թէ ժողովուրդն այս օրէ իսկ սիրած է իւր քարոզիչը. քարոզիչ Հայրն ալ իւր կողմանէ կը ջանայ պակիլ իրենց յոյսերն, այցելելով, մխիթարելով, խրատելով և օրհնութիւնամբ։ Եպիսկոպոսականութեան նման նոր հիրձուածին յարգելու առաջնորդն և իւր մէկ քանի հետեւակք են միայն յուսահատ ախտոր։

—

Հիւսնեկիցի Աստուր Անդրեասեանի եպիսկոպոսական քահանայ ձեռնադրուելու խնդիրը ջուրն ինկաւ առայժմ. տարիի մը չափ աստուածաբանական դպրոցի մը մէջ դաս առնէլ վերջ պիտի խորհին եղեր թէ սոյն անձ արժանի՞ է քահանայութեան պաշտօնին և թէ հա՞րկ է Հայոց քարոզել քրիստոնէութեան այդ մասը. ինչ որ ալ ըլլայ՝ «ի ծագել արեգական կորընչին աստեղք» առածը շատ յարմար կուգայ այս մասին, մանաւանդ թէ կորնչողն ասող չկենալ զատ, ձիթաւորի դամբար իսկ չէր և կարելի չէ ըլլալ։

Քրիստոսի եկեղեցի կոչուած մկրտական նոր աղանդի յարող և ասցա դպրոցներու մէջ երեք չորս տարիէ ի վեր դասաւորութեամբ զբաղող Պօղոս Աղարեան անուն երիտասարդն իւր ընթացքն աւարտելով կը դիմէ եկեղեցւոյն բարձրագոյն իշխանութեանց, խնդրելով որ երեց ձեռնադրեն զինքն որպէս զի իւր հայրենիքն Քարբերդ դառնայ և քարոզէ. այլ ո՛րչափ մեծ կ'ըլլայ իւր զարմանքն երբ կը ծանուցանեն իրեն թէ ձեռնադրութիւնը կարելի չէ։ Թէ ի՞նչ պատճառաւ մերժուած է, յայտնի չէ թէպէտ, այլ կը կարծուի թէ մկրտականաց սոյն նոր ճիւղն՝ ի Փոքր-Ասիա զրկած միսիոնարներու ցոյց տուած արդիւնքէն դժգոհ է, մանաւանդ թէ այդ եկեղեցիներ Միացեալ Նահանգաց մէջ իսկ ազդմելի ազքատ են, հետեւապէս իրենց վրայ նոր բեռ մ'ալ առնել չեն ուզած. իրօք կարծողներ ալ կան որ երիցութեան թեկնածու սոյն երիտասարդ յարմարութիւն չունի հոգեւորու փրկութեան պաշտօնին, նկատելով թէ քաղաքիս մէջ իւր ձեռօք իսկ կրօնափոխ եղած և կրկնամկրտուած 25ի չափ Հայոց մէջ և ոչ իսկ մէկ հատ մնացած են իւր դաւանած եկեղեցւոյն. պարզամիտ հայ մը օտար եկեղեցի տանիլը ժամկոչի պաշտօնն է. իսկ համոզելով սոյն եկեղեցւոյն մէջ պահելը խոր գիտութեան կը կարօտի որմէ զուրկ է մեր ասատուածաբան երիտասարդն գժբախտաբար։

—Սարգիս Շերիճեան Արապկիրցի՝ Կ. Պոլսոյ Խասգիւղէն կնոջ մը հետ ամուսնացեալ, մեռաւ վերջին օրերս ի Բաթէրսըն քաղաք, Նիւ Ճէրզի Նահանգին մէջ։

—Ահարոն Ենովբեան Քարբերդցի՝ որ երեք տարիէ ի վեր քաղաքիս մէջ առեւտուր ընելով կ'զբաղէր, մեռնելս 1800 տօլարի չափ պարարքով որոյ վեց հարիւրը քաղաքիս Հայոց կը պարտի եղեր։

Մ. Ց. ԹՕՓՃԱՆԵԼԵԱՆ

Ց. ՎԱՐԴՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԵՐԴԱՐԱՆ

(ԽՈՒԻԼԻՔ ՀՈԳԻՈՑՍ)

Վարդով եֆէնտիի սոյն գործն՝ որ իւր տեսակին մէջ առաջին է, կը պարունակէ տիսմ, կալէլ, քոշմա, սէմայի. քալենտէր, և այլն, եղանակներու վրայ կարգ մը բանաստեղծական հայերէն երգեր, առաջինաբ ֆասլը իւր ամբողջութեամբը, Տէտ էֆէնտիի, Նեկզոս աղայի և Հաճի Աբդի պէյի՝ ամենէն ընտիր եղանակներուն վրայ երաժշտական այլ եւ այլ երգեր աշխարհի լեզուաւ։

Ջերմապէս կը յանձնարարուի ամեն կարգի ազգասիրոց սոյն համակրանաց և ընդերցման արժանի երգարանն որ կը ծախսուի բոլոր գրավաճառաց քով

145 ի գին 2 դրշ.

ՈՍԿԵՄԱՏԵՆԻԿ

ՀԱՅ ՏՂԱՅՈՑ

Զարդարեալ 100է տարբեր ընտիր պատկերօք

Ազգ. Ուսումն. Խորհրդէն վաւերացեալ Սիրուն Զբօսաբարն ին սուղ ժամանակի մէջ քանի մը անգամ տպագրուելէն քաջալերեալ, այս անգամ նորա երկրորդման ի լոյս կ'ընծայուի ՈՍԿԵՄԱՏԵՆԻԿ անուամբ որ 180 երեսէ կը բաղկանայ և կը պարունակէ բարոյական և կրօնական գեղեցիկ պատմութիւններ, երգեր, ոտանաւորներ և ազգային գլխաւոր տօները, տօնորութիւններն հանդերձ պատկերօք և այլ և այլ կարեւոր գիտելիքաւ։

Գինն է 4 դահեկան

Դպրոցաց համար % 20 զեղչ

Կեդրոնատեղին է Մերձան փոզոց թիւ 57 Մարգարեան գրատուն, հրատարակչին մօտ։ 499 7—10

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՝ անցեալ յունվար 1931էն սկսեալ գրաւոր հրաժարական տուած եմ ազատագրական «Լընտոն Էյնուբրնա Գորբորէյշըն» և «Ասիբուրաֆինի ճէնէրալ» ընկերութեանց գործերէն, որոց ներկայացուցիչն է ասա Պ. Թ. Մաղթաս, և բնաւ ետ առած չեմ հրաժարականս, ըստ որում կ'զգացիմ այժմ հրդեհի ազատագրութեան «Լընտոն էյնա Լանքաշայր» ընկերութեան գործերով (գրասենեակք ի Հաղաձեան խան, թիւ 25), իբր փարձագէտ և չահակից կցորդ այդ ընկերութեան։ ԹՈՒՏՈՐ ՕԳԻՖԱՆԵՐԻ

Կ. Պոլիս, 5 օգոստոս 89

643 6—12

ՏՐ. ԲՆՈՐՍԻ

Հակատենդային դեղ, շինուած ի ձեռն

Մայրքէր Լուսիսուս Պրունիկի, ի Հիւսիսային, Գերմանիա, որ միակ իրաւունք ունի սոյն դեղին պատրաստութեան, պաշտպանեալ արքայական արտօնագրով։

Տր. Բնորսի Անթիրէդիին, երիտասարդաց համար 1էն 2 կրամ կ'առնուի՝ ջրի կամ ուրիշ ո և է բմպելիքի մէջ լուծուելով, և ամենէն ազդեցիկ ու ամենէն ծանօթ դեղն է գլխու ցաւի, ատգարի, ջղային ցաւի, յոգացաւի, ժանտատենդի, և ուրիշ շատ հիւանդութեանց մէջ լաւագոյն հակաեթիչ դեղն է։ Ջերմապէս կը յանձնարարուի Բժշկական համալսարանին

Կը գտնուի ամեն ծանօթ դեղագործ և դեղավաճառի քով։

Տր. Բնորսի Անթիրէդիինի վրայ փընտռել Առիւծի պատկերը։ Իւրաքանչիւր տուփի անպատճառ կը կրէ Տր. Բնորսի ստորագրութիւնը կարմիր տառերով։

Զգուշանալ կեղծերէն։ 515

Ս. ՄԱՍԹՈՍԵԱՆ

ՄԵԾ ԿԱՄՈՒՏՈՒՆ

1633

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԹՎ. ԹԱՎԱՇԱՌԱՆՈՑ

Թիւ 27 Ֆրանսիական Դրամագլուխ

Թիւ 472 Մեծ փողոց Բերայ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ԿԱՄ

ԳԱՂԹԱԿԱՆ ԵՒ ԴՊՐՈՅԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

ՏՈՒՄԱՐՔ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ Ի ՀՐԱՄԱՆԻ

Տպագրութիւն

Ցցեր ամեն. Հաշուցոյց, Նոջարարական, Հրաւիրագիր, Նամակագրական եւն. եւն. եւն.

Ցանկ ուղարկուիլ է թղթով եւ փոստով կը [illegible]

ԳԱԼԱԹԱԼԼԵԱՆ ԹՈՒՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹՈՒՏԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ

Գին 3 դրուշ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԹՈՒՏԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ

Գին 7½ դրուշ

Քայլաքաղաքիս գլխաւոր վարժարանաց մէջ քանաչագիտութեան ուսուցիչ Գալաթալեան երուանդ էֆէնտիի աշխատասիրած սոյն երկու թուաբանութիւնք կրթական արդի ծրագրին համաձայն պատրաստուած են եւ Պատուաբժան Ուսումն. Խորհրդէն գնահատուելով վաւերացած եւ Գալաթալեան վարժարանաց մէջ մուտ գտած են։ Հայոց ԱԲԱՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ որ իւր 40 էն աւելի վարժարանաց պէտք եղած դասագրոց ընտրութեամբ այնքան խստապահանջ է, մեծապէս գնահատելով սոյն դասագրքերն ընդունած է իւր վարժարանաց մէջ եւ այս իսկ կատարեալ երաշխիք մ'է Գալաթալեան թուաբանութեանց ընտրելագոյն մեթոտին եւ կատարելութեան։

Կը գտնուին ամէն հայ գրավաճառաց քով։ 644 5—30

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

ԱԼԻԲԱՆ ՍԱՀԱԿԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Պահէշ-Գարու, Մաքսատան կից թիւ 42

Պատրաստ է ամեն օր ժամը 3էն մինչեւ 10½ իրեն գիմողները ընդունիլ։

Երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը կէս օրէն վերջ ձրի կը բուժէ ազքատները։

494 11—15

AU GRAND RABAIS

ՏԻՐԱՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ

360, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 360

ՍԷՆԹ-ԱՆԹՈՒԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ԴԷՄ

—o—

Սոյն վաճառատան մէջ գտնուած ապրանքներն, որոց տեսակի զանազանութիւնն և ընտրութիւնն ինչպէս նաեւ գնոց ժամանութիւնը հաստատուած են արդէն իւր բազմաթիւ յաճախորդներէն, այս անգամ եղանակին վերջանալուն պատճառաւ ԳՈՐԾԱՐԱՆի ԳՆԵՐՈՎ ի վաճառ հանուած են։ Այս մեծապէս զեղչեալ գներով վաճառումն սկսած է և պիտի տեւէ մինչեւ օգոստոս ամսոյ վերջը։

649 7—12

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻՑԷ

Ճիւրլուսը հիմայուանը մէյ մէկ էթ մագրու�հազրէթի Բասիլհանին լէյլէյի չէհրաեինինէ միւստաբի օլան իշլու չէհր Աղըսթօսրն օն տոգուզունճը ճումա իրթէսի կիւնի ախշամը եանի բազար կիճէսի Պօղազ իչի տօնանմասրնդն սէյր ու թէմաշասրնը արզու իտէնլէր իշուն, եաղմուր եազմասրդը հալտէ պէրվիճէմթի վարօրլար իճարի սէվիէր իտէճէրլերի Շիրբէթը Խայրիէ իտարէսի թարաֆընտան իլան օլունուր։

Ս. Տ.

1. 20 նուէմբրօլը վարօր քէօրբիւսէն կիճէ սաաթ 1 տէ հարաբէթլէ Իսկիւտար, Պէյլէրպէյի, Արնաւուտքէյ, Պէյլիք. Ր. Հիսարը իսկէլէլերինէ օղրաեարագ Մէրկէօն աշքելարընա գատար կիտուպ, պիր միւտէթիճը արամ իթթիքէթէն սոնրա Պէյլիքտէրէէ գատար կիտուպ օրատան սաաթ 4 30 տա գէլյամ իլէ մէգքիւր իսկէլէլերէ օղրաեարագ Բէօրբիւէ ավտէթ իտէճէկի,

1·15 27 նուէմբրօլը արապա վարօրը քէօրբիւսէն սաաթ 1 15 տէ հարաբէթլէ Պէշիքթաշ, Իսկիւտար իսկէլէլ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 1,000,000 **"ՖԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որդ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր յարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 31

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կազմադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍԱԻԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սամատիոյ խան, Գալաթիա, Աւստրիական Թղթատան վերեւ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1888 » 4,87,262
Տարեկան հասոյթ » » » » 0,069,700

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՂ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք ,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է Եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 00,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ Հասան Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Դարու, Գօռկիատիս խան։ 3

ԾԱՆՕԹ.—Տեարք Ներքսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատարը, լիակատարՁԱՒԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամենՁ վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն։

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամիսդ չարամ մը կը տևէ։ Կոշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Տիզմը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փ-խելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի ոտանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ Կաշեայ է գործածել զայն նորոգելու համար մամիրդութեան կաշանտուները։

Գործածմեն եղանակ. Ներկելի առարկան թնտոով սրբել, պնդէս որ հին ներկին հետք չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին բսել, կամ ապունգի կտորով մը կամ մատով։ Թրջուած մակերեսային մասերն կը չորնայ։

Զգուշանալ կեղծերէն։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վիկտորիա, Պահականոցին քով, կայարան Գալաթիա-Հիլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 78

ՀԱՐԱՒՈՒԹԵԱՆ ՕԳՈՒՏԱԿԱՐՈՒՆՔ.

ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՆՈՒ, ՄԵԲՄՈՆՈՑ ԳՈՅՆԵՐ, ՄԵԾ ՕԳՈՒՏԱԿԱՐԹԻՒՆ, ՄԵԾ ԹԱՐՈՒ։

Ընդամուն մը փորձը պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն հեղանիւթներէ և բալամթիւ փոշիներէ։ Ի առաջին անգամ գործածելոյն ալ որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուընները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ընչեսս կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրոտութիւն և քծաւորութիւն։ Եւ սա ամէն բանով անկարելի կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուցածէ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Soutnampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիս Եօրք։ Ալվաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգրիացի դեղագործներու քով։

Կը վաճառուի նաև Ն. Քանիլիք եղարց Բրիտանական դեղարան, 453 Մեծ փողց Բերա, Կոմոն Քարուանա, Գալաթիա, Եիսակ Քարտերլ 95 և 97. Բիւրիւլեան դարարց քով 77 Կիլին Կօնիւ—, 81 Եկին Մամի և 168 Մեծ փողոց Բերայի, և Նգիսանի քով Բերա Մեծ փողոց Թիւ 428։ 61

ՄՈԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

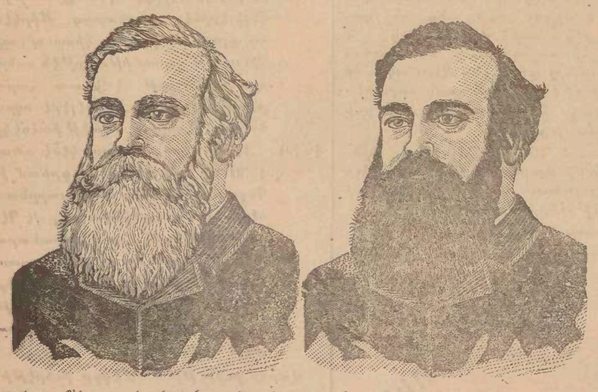

Նոր գիւտ մ'է այս մազերուն գոյնը փոխելու համար մէկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ ոչ և է նիւթի գործածութեան կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱՆԱԳՈՅՆԻ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Այս նոր ներկը բաղկացեալ է միայն արմատներու և խոտերու նիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյնի կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկին մ'որպէս գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններ։ Իւր առաւելութիւնն է մազերուն ամենէն բնական, երևոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի դերև հանել։ Որ կասկածէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ, թեփը կ'ոնհետացնէ և նոր ոյժ կուտայ մազային մարմնին։ Ուշադրութեամբ կարդալ

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Արուակը երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկին գնել սպասառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պղտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած բրլունգով մը թեթև կերպով մազերուն վրայ անցունել զայն, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պահել մինչև որ հեղուկը չոչիանայ։ Բոլոր մազերը մէկ ՀԲԼԱԼՈՎ, ոմանք մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս չաբաթն անգամ մը հեղուկին գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մորուքին և պեղերուն համար։ Պէտք չկայ դուխս լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Բնականաբար վերջին դէպքն ի ձեռնին լուալու է առ ի զգուշութիւն։

ԾԱՆ. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէ ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը աւելով, ապա գլուխն բանալ է այդ ներկին մէջ թեթևապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿՆՈՂԵՐԻՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱՆ.

Միակ կեդրոնատեղի ԼՐՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վիկտորիա, Պահականոցին քով կայարան Գալաթիա-Հիլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 և 97, Գալաթիա։ 77

VÉRITABLE SOLUTION
D'ANTIPYRINE du Dr CLIN

Lauréat de la Faculté de Médecine de Paris. — Prix Montyon.

Le Meilleur Remède contre la Migraine.

La VÉRITABLE SOLUTION D'ANTIPYRINE DU Dr CLIN possède une action puissante pour calmer les douleurs dans les cas de : *Lumbagos, Torticolis, Névralgies, Sciatique, Menstruation difficile, Coliques violentes* et les *Accès de Goutte et de Rhumatismes.*

« L'Antipyrine peut être considérée scientifiquement comme le « médicament le plus puissant contre la douleur. »
(Académie des Sciences, Séance du 18 avril 1887.)

DOSE: Prendre chaque jour de 2 à 4 cuillerées de VÉRITABLE SOLUTION D'ANTIPYRINE DU Dr CLIN.

NOTA. — CAPSULES D'ANTIPYRINE DU Dr CLIN destinées aux personnes qui ne veulent pas prendre de Solution.

1243 MAISON CLIN & Cie, à PARIS, ET LES PHARMACIES.

ԳԱՌԱՆՑԻ

ԱՄԱՓՈՓԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐՈՒՆ

Զալաթիա Գէօրիք Մէրկէզի խան, մինչդարպին Թղթատարան վերի յարկի

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ազան գիներով կը վաճառուին ամէն տեսակ հերմաֆրոդիներ, կանանց համար կրինոլիններ, տարոյց համար հագուստներ, կէս չէրպերներ, բռանկներ, օձաձի հագուստ հերմաֆրոդիներ, բանուածքներ, բարեսառնակ գուլպաներ, թաշկինակներ և ոչ սակաւ տեսակ տեսակներ։

Այս ապրանքներ, որոց սահմանն ալ լաւ տեսակ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ՛ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանադրելով և կամ Թղթատարական դրոշմով գրկուի։

Զը հանուած ապրանքները եւս կ'առնուին և տարբը եւս կը տարուի փոխադրութեան դիմաց։ 86

ՆՈՐՎԵԿԻՈՑ ԳԱՐԵԶՈՒՐ

Ցիրտէնլունտսի Բէյ Սալը Կ. Պոլսոյ կը լսմային և բոլոր երկրաց ամէնէն ազանելագոյն յարմար ըմպելիքն է։ Այս գինեքուր չպարունակեր ոչ մէկ վանդաղարութիւն և ամէնէն հռչակաւոր քիմիագէտներէն կը նկատուի գերազանց աշխարհիս ամէն գարեջուրներէն։

Զարմանալի և երկարատև գործածութիւնը ի բերած է բոլոր նինոր ունենց, ախորժակը բանալ և շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն կ'ունենայ տկարացած կազմուածքներուն վրայ։ Այս գարեջուր կը յանձնարարուի նշանաւոր բժիշկներէ։

Դիմելի կեդրոնատեղին և Գործակալին
ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒԱՆԱՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
Պահականոցին քով, կայարան Գալաթիա-Հիլիի Թրամուէյից, Թիւ 95 եւ 97, Գալաթիա։ 76

ԱՅԺՄ ՏԳԼԱՅՈՑ ԼԵՑ ԵՒ ՄԱՆՈՒՆՆԵՐՈՒ, ԱՆՊԵՏ ՊԱՏՈՒՈՒ ԼԵԳԻՈՆԻ ԵՒ ԽՏԱԼՈՒԹԵԱՆ ՄՕՐԻՆ Ի ԼԱՋ Ի ՊԱՏՈՒՈՒՆԵՆԵՆԻՆ

Զուտ եւ բնական դիւրաւ կը խմուի եւ կը մարսուի

Իւր տեսակին դէմ գոյ սակայն եւ ոչ ի բնէ ինքնին բաղդ բուրդ բուրդ ինքնին

Գիրս զանցապէս գերի վերս ժողոյն կամ բաղադրեալ իւղերէն

Ընդհանրապէս յանձնարարեալ ամէնէն նշանաւոր բժիշկներէն

ԱՆՕՐԻՆԵԼԻ ԿԱԶԳՈՒԹԻՒԹԻՒՆ

Ընդդէմ թոքախտի, կուրծքի և կոկորդի հիւանդութեանց

Ընդհանուր տկարութեան, մանկանց ճաղաձութեան 442

Հիւծման, և բոլոր խոցային հիւանդութեանց

Կը վաճառուի մինչեւ սրուանցներով որք գաբաթելն և ներքին պիտակին վրայ կը կրեն ՏՐ. ԺՈՆԿԻ և ԱՆՆՈՒԱ, ՀԱՐՏՈՒՆՑ եւ ԸՆԿ. ստորագրութիւնն։—Զգուշանալ կեղծերէն

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱՆՆՍԱՐ, ՀԱՐՏՈՒՆՑ և ԸՆԿ., 210, Հայ Հոլպորն, Լոնտոն.

Կը գտնուի ամէն երկրաց բոլոր լաւ դեղատանց մէջ

Ի Կ. Պոլիս մեծաքանակ կը վաճառուի ի ԴԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆ ՀԱՆՔՍՑԻՆ ՋՐԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐՈՒՆ, Վիկտորիա փողոց, 54, 56 և 58, Գալաթիա, Կ. Պոլիս։— Փոքրաքանակ կը վաճառուի դեղատանց մեծ մասին մէջ։

ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՓԻՐԶԻՒ—ՁԷՄԷՆԷ

Սկսեալ ի 1 Յունիս (Ն. Տ.) 1889, մինչև յետոյ ամսօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՓԻՐԶԻՒՔ—ՁԷՄԷՆԷ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48		
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 —	7 30	7 50	8 30	9 —	9 30	10 30	11	11 30	12	1 30	2	2 30	3	4 —	4 30	5	5 30	6	6 50	7	7 40		
Գալաթիա—գարու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 39	11 9	11 39	12 9	1 39	2 10	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 59	7 9	7 49		
Եէնի—գարու	6 43	7 13	7 43		8 43	9 13	9 43	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 14	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43	7 13	7 52		
Տարուտ փարտ																									
Սամսթիա	6 49	7 19	7 48		8 49	9 18	9 49	10 49	11 19	11 49	12 19	1 49	2 20	2 48	3 18	4 19	4 49	5 19	5 48	6 19	6 49	7 18	7 57		
Եէտի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 54	11 24	11 54	12 22	1 54	2 26	2 51	3 22	4 24	4 54	5 23	5 50	6 54	6 56	7 22	8 —		
Մադրիդեաղ	7 9	7 38	8 12	8 39	9 6		10 5	11 6	11 37	12 5	—	2 5	2 38		3 36	4 35	5 5	5 35		6 58	7 6	7 55	8 10		
Ալ Մէէֆանօ	7 18		8 21	8 52	9 15				11 15	11 47			2 47		3 45				5 44	6 48		7 12			
Քիւչիւք Չէք.				9 3					11 55											6 56					

ՓԻՐԶԻՒՔ—ՁԷՄԷՆԷ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	51	45	47	
	Առաւօտ										Իրիկուն													
	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.	ժ.մ.
Քիւչիւք Չէք.											12 34										6 18			
Ալ Մէէֆանօ	6 30	7		8	8 30			9 30		11 28	12 43				3	4				6	6 27			
Մադրիդեաղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40		9 40	10 12	11 40	12 15	12 53		2 11		3 10	4 10	4 40	5 10		6 10	6 42	7 12	8 15	
Եէտի—գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 52	10 24	11 52	12 27	1 4	1 25	2 23	2 55	3 21	4 22	4 52	5 22	5 55	6 22	7	7 54	8 29	
Սամսթիա	6 56	7 26		8 26	8 56	9 29	9 56	10 28	11 56	12 31	1 7	1 29	2 27	2 58	3 24	4 26	4 56	5 26	5 58	6 26		7 58	8 32	
Տարուտ փարտ																								
Եէնի—գարու	7 2	7 32		8 32	9 2	9 34	10 2	10 34	12 2	12 57	1 13	1 34	2 33	3 4	3 30	4 32	5 2	5 32	6 4	6 32		7 14	8 37	
Գալաթիա—գարու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	12 8	12 41	1 17	1 38	2 38	3 8	3 34	4 38	5 8	5 38	6 8	6 38	7 11	7 48	8 40	
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	12 16	12 49	1 25	1 46	2 46	3 16	3 42	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 20	7 50	8 48	

Փոքր ծրարներ անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մարմարիւղ կամ Սուլթան Հեռ կայարանաց մէջէն բանող կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին։ Թիւ 1 և 2 կառախմբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ։ Մնաց կառախմբերն ունին միայն Բ. և Գ. վագոններ։ 196

ԿՈԿՈՐԵՒ, ՁԱՅՆԻ ԵՒ ԲԵՐԾԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
ՏԷԹԱՆԻ ԲԱՍԹԻՃՆԵՐ
PASTILLES DE THAN

Գիտակ Տէթանի ստորագրութիւնն, դեղագրի ի Բարիզ։

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսելիայէ և Բրինդիզի դէպ՝ յանձնարարեալ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաֆում երթալիք յառաջիկայ լոգենաւն է Մարսելիայ որ օգոստ. 21ին Մարսիլիայէն և օգոստ. 28ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ լոգենաւն է Սմիրնայ որ պիտի մեկնի սեպտ. 2ին։

Ուղղիլ և աւելի տեղեկութիւն

Նաւագնիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիլ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԻ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւսէթ
371 Մոմչանի փողոց, Թիւ 14

Գրատարակիչ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՍԻՆԵԼԻՔ ԼՐԱԳՐՈՑ